

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 21 listopada 2023 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0426(NLE)

15750/23
ADD 2

ECOFIN 1238
FIN 1200
UEM 393

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	21 listopada 2023 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	SWD(2023) 381 final
Dotyczy:	DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI Analiza planu odbudowy i zwiększania odporności Polski Towarzyszący dokumentowi: Wniosek dotyczący DECYZJI WYKONAWCZEJ RADY zmieniającej decyzję wykonawczą (UE) (ST 9728/22 INIT; ST 9728/22 ADD 1) z dnia 17 czerwca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Polski

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument SWD(2023) 381 final.

Załącznik: SWD(2023) 381 final

Bruksela, dnia 21.11.2023 r.
SWD(2023) 381 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

Analiza planu odbudowy i zwiększania odporności Polski

Towarzyszący dokumentowi:

Wniosek dotyczący DECYZJI WYKONAWCZEJ RADY

zmieniającej decyzję wykonawczą (UE) (ST 9728/22 INIT; ST 9728/22 ADD 1) z dnia 17 czerwca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Polski

{COM(2023) 745 final}

Spis treści

1. Streszczenie	2
2. Cele zmiany planu	3
2.1. W zmienionym planie uwzględniono najważniejsze nowe wyzwania, przed którymi stoi Polska	3
2.2. Przegląd nowych i zmienionych komponentów	3
2.3. Pozostałe elementy nieobjęte kryteriami oceny	11
3. Streszczenie oceny planu.....	12
3.1. Kompleksowa i odpowiednio wyważona reakcja na sytuację gospodarczą i społeczną.....	12
3.2. Powiązanie z zaleceniami krajowymi i europejskim semestrem.....	13
3.3. Potencjał wzrostu, tworzenie miejsc pracy, odporność gospodarcza, instytucjonalna i społeczna, Europejski filar praw socjalnych, łagodzenie skutków kryzysu oraz społeczna spójność terytorialna i konwergencja	15
3.4. Zasada „nie czynić poważnych szkód”	16
3.5. Zielona transformacja.....	20
3.6. Transformacja cyfrowa.....	22
3.7. Trwały wpływ planu.....	24
3.8. Kamienie milowe, wartości docelowe, monitorowanie i realizacja	25
3.9. Kalkulacja kosztów	26
3.10. Kontrola i audyt.....	28
3.11. Spójność	30
3.12. REPowerEU	31
3.13. Wymiar lub skutek transgraniczny lub dotyczący wielu krajów.....	33
ZAŁĄCZNIK I: Monitorowanie wydatków na cele związane z klimatem i znakowanie cyfrowe	35

1. STRESZCZENIE

Po pandemii COVID-19 nastąpiło szybkie ożywienie polskiej gospodarki, ale przewiduje się, że w 2023 r. wzrost gospodarczy znajdzie się w zastoju. W okresie po pandemii Polska była jedną z najszybciej rosnących gospodarek w UE, na co korzystnie wpływało silne wsparcie polityczne, niskie bezrobocie i stały napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Rosyjska inwazja na Ukrainę wywarła jednak znaczną presję na gospodarke. Wysokie ceny towarów wpływają niekorzystnie zarówno na realne dochody do dyspozycji (tj. dochody skorygowane o inflację), jak i wzrost konsumpcji, zwłaszcza zważywszy na duży udział energii w koszyku konsumenckim. Duża niepewność, pogarszające się nastroje biznesowe i rosnące koszty kredytów wywierają wpływ na działalność gospodarczą. W rezultacie Komisja przewiduje w swojej prognozie, że wzrost gospodarczy znacznie spowolni w 2023 r., a następnie nabierze tempa w latach 2024 i 2025.

Aby sprostać tym wyzwaniom, 31 sierpnia 2023 r. Polska przedłożyła Komisji zmieniony krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności (KPO), zawierający rozdział REPowerEU zgodnie z art. 21c rozporządzenia w sprawie RRF. Na potrzeby zmiany swojego KPO Polska oparła się na następujących podstawach prawnych: art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 (rozporządzenie w sprawie RRF) w celu uwzględnienia dodatkowego wsparcia w formie pożyczki, art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF w celu uwzględnienia zaktualizowanej kwoty maksymalnego wkładu finansowego opublikowanej 30 czerwca 2022 r. oraz art. 21 rozporządzenia w sprawie RRF, gdyż stwierdziła, że jej pierwotny KPO częściowo nie jest już możliwy do zrealizowania z powodu obiektywnych okoliczności. W związku z tym Polska zwróciła się do Komisji o przedstawienie wniosku w sprawie zmiany decyzji wykonawczej Rady zatwierdzającej ocenę polskiego KPO.

Zmiany przedłożone przez Polskę dotyczą sześciu działań na podstawie art. 14 rozporządzenia w sprawie RRF, czterech działań na podstawie art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF oraz 55 działań na podstawie art. 21 tegoż rozporządzenia. Ponadto w tekście decyzji wykonawczej Rady zidentyfikowano błędy pisarskie, które nie odzwierciedlają treści pierwotnego planu przedłożonego przez Polskę, w związku z czym Polska zaproponowała korekty.

Rozdział REPowerEU zawiera działania mające pomóc w sprostaniu najważniejszym wyzwaniom energetycznym, przed którymi stoi obecnie Polska. W rozdziale REPowerEU uwzględniono siedem nowych reform, sześć nowych inwestycji i trzy inwestycje przeniesione z pierwotnego KPO (z których dwie zostały rozszerzone).

Reformy te dotyczą (i) usprawnienia procesu wydawania pozwoleń dotyczących OZE, (ii) usuwania barier ograniczających integrację OZE z sieciami elektroenergetycznymi, (iii) opracowania modeli i narzędzi wspierających rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE), (iv) wsparcia politycznego na rzecz działań zwiększających efektywność energetyczną i przyspieszających stopniowe wycofywanie paliw kopalnych z ogrzewania domów, (v) wsparcia politycznego na rzecz umiejętności potrzebnych w kontekście zielonej transformacji, (vi) wspierania rozwoju lokalnych społeczności energetycznych oraz (vii) wsparcia politycznego na rzecz zrównoważonej mobilności.

Nowe inwestycje obejmują (i) wsparcie dla instytucji wdrażających działania w ramach REPowerEU, (ii) rozwój sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej na obszarach wiejskich, (iii) utworzenie funduszu wspierającego budowę morskich farm wiatrowych, (iv) utworzenie funduszu wspierającego transformację energetyczną, (v) poprawę infrastruktury energetycznej i instalacji energetycznych, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu oraz (vi) bezwrotne wsparcie finansowe i wsparcie w formie pożyczki na rzecz systemów magazynowania energii. Rozdział REPowerEU obejmuje ponadto inwestycje przeniesione z pierwotnego KPO, które dotyczą (i) zwiększonego wsparcia na rzecz instalacji OZE realizowanych przez społeczności energetyczne, (ii) zwiększonego wsparcia na rzecz sieci przesyłowych energii elektrycznej oraz (iii) zakupu autobusów bezemisyjnych.

Na podstawie oceny przedłożonych zmian i rozdziału REPowerEU zmieniony plan Polski otrzymuje rating A we wszystkich kryteriach (w tym w dwóch dodatkowych kryteriach dotyczących rozdziału REPowerEU), z wyjątkiem kalkulacji kosztów, w przypadku której plan otrzymuje rating B (bez zmian w stosunku do oceny pierwotnego planu).

1) Wyważo na reakcja	2) Zalece nia krajow e	3) Wzrost, zatrudni enie...	4) Zasada „nie czyń poważ nych szkód”	5) Zielon y cel	6) Cel cyfrow y	7) Trwały wpływ	8) KM i WD	9) Kalkulac ja kosztów	10) Systemy kontroli	11) Spójność	12) REPowerEU	13) Wymia r transgr aniczn y
A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A	A	A

2. CELE ZMIANY PLANU

2.1. W zmienionym planie uwzględniono najważniejsze nowe wyzwania, przed którymi stoi Polska

Zmieniony KPO Polski nadal uwzględnia znaczną część wyzwań zidentyfikowanych w zaleceniach krajowych dla Polski wydanych w latach 2020 i 2019. W zmienionym planie, obejmującym działania w ramach REPowerEU, skutecznie uwzględniono wszystkie wyzwania zidentyfikowane w odpowiednich zaleceniach krajowych dotyczących energii, wydanych w 2022 r. i 2023 r. w ramach europejskiego semestru, lub znaczną ich część.

2.2. Przegląd nowych i zmienionych komponentów

Najważniejsze modyfikacje zmienionego KPO zawierającego rozdział REPowerEU przedstawiono poniżej w podziale na komponenty.

- **Komponent A.1 (Ograniczenie wpływu COVID-19 na przedsiębiorstwa)** zmieniono przez usunięcie działania dotyczącego wsparcia przygotowania terenów inwestycyjnych pod potrzeby inwestycji o kluczowym znaczeniu dla gospodarki (A1.2 i A1.2.2), którego realizacja nie jest już możliwa ze względu na brak popytu po stronie głównych beneficjentów (stref inwestycyjnych) w związku ze wzrostem kosztów przygotowania terenów inwestycyjnych. Działanie A1.2.1 – inwestycje dla przedsiębiorstw w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności – zmieniono ze względu na zmniejszenie

alokacji i wzrost kosztów świadczonych usług. Wprowadzono zmiany do wymogów reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego (A1.3), aby lepiej uwzględnić wyzwania związane z polityką planowania przestrzennego w Polsce. Wartości docelowe związane z procesem wdrażania tej reformy i przyjmowania ogólnych planów zagospodarowania przestrzennego (A1.3.1) również zostały dostosowane ze względu na zwiększone koszty przygotowania dokumentów dotyczących planowania przestrzennego.

- **Komponent A.2 (Rozwój narodowego systemu innowacji: wzmocnienie koordynacji, stymulowanie potencjału innowacyjnego oraz współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i organizacjami badawczymi, w tym w zakresie technologii środowiskowych)** został zmieniony przez usunięcie działania dotyczącego inwestycji na rzecz utworzenia modelowego centrum wspierania przemysłów kreatywnych (A2.5.2) z powodu nieoczekiwanych trudności w procesie wdrażania. Wszystkie uwolnione zasoby zostaną wykorzystane na zwiększenie alokacji i wartości docelowej w działaniu dotyczącym programu wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju (A2.5.1). Ponadto zmniejszono wsparcie na działanie dotyczące systemu i infrastruktury do zarządzania ruchem pojazdów bezzałogowych (A2.3.1) ze względu na znalezienie lepszego rozwiązania alternatywnego dla wdrożenia tego działania. W związku z tym dostosowano opis tego działania oraz powiązane z nim kamienie milowe i wartości docelowe. Co więcej, przesunięto tymczasowy termin inwestycji wspierających rozbudowę krajowego systemu serwisów monitoringowych, produktów, narzędzi analitycznych, usług i towarzyszącej infrastruktury wykorzystujących dane satelitarne (A2.6.1) ze względu na nieprzewidziane trudności prawne i techniczne związane z bardzo złożonym procesem zamówień publicznych z udziałem międzynarodowych konsorcjów.
- **Komponent A.3 (Edukacja dla nowoczesnej gospodarki)** został zmieniony przez zmniejszenie pośredniej wartości docelowej w działaniu dotyczącym wsparcia rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie (A3.1.1), ponieważ wzrost kosztów powoduje opóźnienia.
- **Komponent A.4 (Zwiększenie dopasowania strukturalnego, efektywności i odporności kryzysowej rynku pracy)** został zmieniony przez usunięcie inwestycji we wspieranie systemów telepracy w przedsiębiorstwach (inwestycja A4.4.1), które okazały się już niepotrzebne, ponieważ większość przedsiębiorstw wprowadziła już systemy telepracy. Uwolnione zasoby w ramach RRF przesunięto do istniejącego działania dotyczącego wsparcia placówek opieki nad dziećmi (A4.2.1), aby umożliwić utrzymanie tego samego poziomu ambicji pomimo zwiększonych kosztów. Nieznacznie zmieniono również opis reformy dotyczącej segmentacji rynku pracy (A4.7) w celu utrzymania dobrowolnej składki na ubezpieczenie chorobowe w przypadku umów o dzieło, co uwzględnia krótki czas trwania tych umów. Dostosowano harmonogram tego działania, aby zapewnić

przedsiębiorstwom czas na przygotowanie się na wzrost kosztów pracy, a Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych na dostosowanie systemu informatycznego.

- **Komponent B (Zielona energia i zmniejszenie energochłonności)** zmieniono zgodnie z art. 21 ze względu na wzrost cen, lepsze sposoby wdrażania odpowiednich działań, opóźnienia w opracowywaniu działań, a także brak możliwości realizacji jednego z działań. Wartości docelowe w działaniach dotyczących wymiany źródeł ciepła (B1.1.2, B1.1.3) i inwestycji w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich (B3.3.1) zostały zmniejszone ze względu na wysoki poziom inflacji wpływający na koszty. W przypadku działania dotyczącego inwestycji w energooszczędne budownictwo mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach (B3.5.1) przedłużono również harmonogram wdrażania, natomiast w przypadku działania dotyczącego inwestycji w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową (B3.1.1) zmieniono również jego zakres, aby uwzględnić wpływ inflacji. Zmieniono również działanie B2.1.1, aby odzwierciedlić wpływ kosztów na infrastrukturę związaną z wodorem. Zmiany wprowadzone w działaniu B2.2.3 (Budowa infrastruktury terminalowej *offshore*) odzwierciedlają zmiany jego zakresu ze względu na zwiększone koszty. Ponadto ze względu na zwiększone koszty budowy usunięto inwestycję w rekultywację dawnego terenu zdegradowanego w działaniu B3.2.1. Na podstawie art. 21 Polska usunęła również działanie B2.4.1 dotyczące systemów magazynowania energii, którego realizacja nie jest już możliwa w pierwotnej formie, oraz działanie B2.3.1 związane z budową morskich farm wiatrowych ze względu na brak popytu na wsparcie w ramach tego działania. Jeżeli chodzi o instrument finansowy na rzecz zielonej transformacji miast (B3.4.1), zmniejszono ostateczną wartość docelową dotyczącą podpisania umów, aby uwzględnić wpływ inflacji i wyższych kosztów. Przydziały uwolnione w wyniku usunięcia działań A2.5.2, B2.3.1, B2.4.1, C1.2.1, E2.3.1 oraz zmniejszone alokacje na działania B3.2.1, B3.3.1, B3.5.1 i C2.2.1 z części dotyczącej wsparcia w formie pożyczki w pierwotnym planie zostały ponownie przeniesione do instrumentu, a w ramach tej zmienionej alokacji uwzględniono dwie dodatkowe wartości docelowe. Nowa wartość docelowa B27aL obejmuje projekty ukończone w ramach zmienionej alokacji budżetowej. Działanie B2.2 (Poprawa warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii) zostało przeniesione do części dotyczącej wsparcia w formie pożyczki. Ponadto zgodnie z art. 18 działania obejmujące rozwój sieci przesyłowych (B2.2.1) oraz instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne (B2.2.2) zostały przeniesione do rozdziału REPowerEU w celu uwzględnienia zmniejszenia kwoty maksymalnego wkładu finansowego Polski.
- **Komponent C (Transformacja cyfrowa)** został zmieniony przez zmniejszenie jego budżetu, dostosowanie zakresu działania dotyczącego e-usług publicznych (C2.1.1) i powiązanych z nim wartości docelowych w celu uwzględnienia trudności związanych z realizacją oraz skupienie się na e-usługach i systemach informatycznych umożliwiających obywatelom załatwianie spraw administracyjnych przez internet. Działanie dotyczące wyrównania poziomu

wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne (C2.1.2) zostało zmienione w celu uwzględnienia lepszego rozwiązania alternatywnego w metodzie realizacji, polegającej na wprowadzeniu systemu bonów na dostarczanie laptopów dla nauczycieli. Działanie dotyczące e-kompetencji (C2.1.3) zmieniono ze względu na wzrost kosztów, przy czym wartości docelowe związane z koordynatorami cyfrowymi w gminach zostały usunięte, a wartości docelowe związane ze szkoleniami zostały zmniejszone. Przeprojektowano działanie dotyczące cyberbezpieczeństwa (C3.1.1), aby uwzględnić zmienioną ocenę ryzyka spowodowaną rosyjską agresją, co doprowadziło do zmiany decyzji w sprawie bezpiecznej lokalizacji centrów danych, oraz ujednoczyć zakres projektów w dziedzinie cyberbezpieczeństwa. Jeśli chodzi o część dotyczącą wsparcia w formie pożyczki, działanie C1.2 zostało zmienione w celu odzwierciedlenia lepszego rozwiązania alternatywnego przez dostosowanie jego zakresu do zidentyfikowanych potrzeb, natomiast działanie C1.2.1 zostało usunięte, ponieważ zmiana parametrów aukcji dotyczących jednego z pasm pionierskich sieci 5G spowodowała, że zobowiązania zwycięzców planowanej aukcji w zakresie zasięgu obejmowałyby zdecydowaną większość Polski obsługiwaną przez operatorów rynkowych, co sprawiłoby, że inwestycje publiczne w tym obszarze byłyby zbędne. Działanie C2.2.1 dotyczące wyposażenia szkół/instytucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT w celu poprawy ogólnej wydajności systemów edukacji zostało zmienione w celu zapewnienia większej elastyczności w wyborze sprzętu IT dla nauczycieli. Inwestycja w zapewnienie szybkich łączy internetowych w szkołach została przeniesiona z części dotyczącej wsparcia w formie pożyczki (działanie C2.2.1) do części dotyczącej wsparcia w formie dotacji (C1.1.1). W zmienionym KPO uwzględniono również nowe działanie cyfrowe, które ma zostać wdrożone za pośrednictwem instrumentu finansowego, związane ze wsparciem transformacji cyfrowej przedsiębiorstw z wykorzystaniem chmury obliczeniowej (C4.1.1).

- **Komponent D (Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia)** zmieniono w celu odzwierciedlenia napływu ukraińskich uchodźców do niektórych szpitali w opisie kamienia milowego związanego z restrukturyzacją usług zdrowotnych w działaniu D1.1. W działaniu D2.1 proporcjonalnie zmniejszono wartość docelową dotyczącą liczby ratowników medycznych, którzy ukończyli studia magisterskie, co wynika z opóźnienia w przyjęciu odpowiednich aktów prawnych w celu pełnego uwzględnienia wyników konsultacji publicznych. Z tego samego powodu odroczone realizację wartości docelowej dotyczącej certyfikacji kompetencji zawodowych lekarzy i lekarzy dentyistów. Ustanowienie Centrum digitalizacji dokumentacji medycznej w ramach działania D1.1.2 zostało przesunięte o rok (na III kwartał 2025 r.) ze względu na zakłócenia w łańcuchu dostaw, które spowodowały poważne opóźnienia w dostawach podstawowych elementów infrastruktury i sprzętu IT. Zmieniono działanie D.2.1.1 w celu uwzględnienia mentoringu absolwentów pielęgniarstwa, położnictwa i ratownictwa medycznego w uzupełnieniu mentoringu studentów tych kierunków, aby dostosować wymogi dotyczące tego działania i związanych z nim kamieni

milowych do projektu pierwotnego KPO. Ponadto dostosowano podział dotyczący wyremontowanych bibliotek i akademików do aktualnych potrzeb uczelni, przy czym nie zmieniono ogólnej wartości docelowej, a zatem utrzymano poziom ambicji całego działania. W inwestycji D3.1.1 zmniejszono liczbę dodatkowych Centrów Wsparcia Badań Klinicznych z powodu wysokiej inflacji. Z tego samego powodu obniżono wartości docelowe w inwestycji D1.1.1 dotyczącej modernizacji infrastruktury szpitali. W części dotyczącej wsparcia w formie pożyczki zmieniono opis kamienia milowego w inwestycji D1.2.1 związanej ze wsparciem przekształcenia szpitali powiatowych w jednostki lub ośrodki opieki długoterminowej i geriatrycznej przez umożliwienie szpitalom przedstawienia dokumentu równoważnego z planem restrukturyzacji.

- **Komponent E (Zielona, inteligentna mobilność)** został zmieniony przez zmianę harmonogramu realizacji inwestycji w niskoemisyjne i bezemisyjne autobusy wykorzystywane w transporcie międzymiastowym (E1.1.2) ze względu na ograniczenia podaży. W inwestycji E1.1.1 obniżono wartości docelowe dotyczące rocznej mocy produkcyjnej w zakresie nowych pojazdów zeroemisyjnych, mocy produkcyjnej i zainstalowanej (akumulatorów) oraz liczby wspieranych MŚP i spółek o średniej kapitalizacji ze względu na wysoką inflację. Z tego samego powodu obniżono wartości docelowe w działaniu E2.1.1 dotyczącym linii kolejowych, w działaniu E2.1.2 dotyczącym pasażerskiego taboru kolejowego oraz w działaniu E2.1.3 dotyczącym projektów intermodalnych. Ze względu na znaczny wzrost kosztów usunięto działanie dotyczące inwestycji w jednolity system biletowy w transporcie kolejowym. Uwolnione zasoby w ramach RRF przesunięto do dwóch innych istniejących inwestycji w cyfryzację transportu (E2.2.2). Ponadto w części dotyczącej wsparcia w formie pożyczki obniżono wartości docelowe w inwestycji E1.2.1 dotyczącej zakupów na potrzeby zeroemisyjnego transportu zbiorowego w miastach (tramwajów), aby uwzględnić wysoką inflację. Ponadto, ze względu na zakłócenia w łańcuchu dostaw, zmieniono reformę w ramach działania E3.2 i usunięto inwestycje w nowe pociągi elektryczne wyposażone w ERTMS dla regionalnych przewozów kolejowych w ramach działania E2.3.1.

Komponent G – rozdział REPowerEU

W ramach rozdziału REPowerEU i na podstawie art. 18 i 21c rozporządzenia w sprawie RRF Polska zaproponowała ambitny zestaw działań obejmujący siedem nowych reform i dziewięć inwestycji. W ramach tych inwestycji trzy zostały przeniesione z pierwotnego KPO (z czego dwie zostały rozszerzone), a dwie są nowymi i innymi wersjami inwestycji usuniętych z pierwotnego KPO. Te reformy i inwestycje są rozłożone na sześć podkomponentów (trzy dotyczą bezzwrotnego wsparcia finansowego, a trzy – zwrotnego wsparcia finansowego):

- stymulacja inwestycji w odnawialne źródła energii przez umożliwienie obywatelom i przedsiębiorstwom udziału w transformacji w kierunku czystej energii oraz usuwanie barier we wdrażaniu odnawialnych źródeł energii (podkomponent G1.1);
- przegląd sieci elektroenergetycznych w celu przyspieszenia integracji odnawialnych źródeł energii (podkomponent G1.2);

- rozwój zrównoważonego transportu (podkomponent G1.3);
- poprawa wdrażania rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, umiejętności ekologicznych i efektywności energetycznej (podkomponent G3.1);
- poprawa infrastruktury i instalacji energetycznych, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu (podkomponent G3.2); oraz
- system magazynowania energii (wsparcie zwrotne) (podkomponent G3.3).

W ramach tych podkomponentów rozdział REPowerEU zawiera zestaw reform mających na celu uwzględnienie wielu aspektów transformacji energetycznej. Reformy te są zgodne z celami opisanymi w art. 21c ust. 3 lit. b) rozporządzenia w sprawie RRF (zwiększenie udziału i przyspieszenie wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych), art. 21c ust. 3 lit. c) (przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu), art. 21c ust. 3 lit. e) (łagodzenie problemu wewnętrznych i transgranicznych wąskich gardeł w zakresie przesyłu i dystrybucji energii) oraz art. 21c ust. 3 lit. f) (przekwalifikowywanie siły roboczej ukierunkowane na umiejętności ekologiczne). Reformy dotyczą:

- usprawnienia procesu wydawania pozwoleń dotyczących odnawialnych źródeł energii (G3.1.1) w celu przyspieszenia wprowadzania instalacji OZE, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji fotowoltaicznych i lądowych instalacji wiatrowych¹;
- usunięcia barier utrudniających przyłączanie OZE do sieci elektroenergetycznych (G1.2.2), w szczególności przez ułatwienie procesu przyłączania nowych OZE, a tym samym ich lepsze zintegrowanie z siecią przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej;
- rozwiązań regulacyjnych dotyczących rozwoju i taryfowania sieci dystrybucyjnych w celu szybszej integracji OZE (G1.2.1) w celu zwiększenia zdolności Urzędu Regulacji Energetyki w zakresie oceniania planów rozwoju sieci opracowywanych przez operatorów systemu dystrybucyjnego oraz kształtowania taryf z myślą o zniesieniu barier dla rozwoju OZE;
- zwiększenie efektywności energetycznej oraz stopniowe wycofywanie paliw kopalnych w ogrzewaniu budynków mieszkalnych (G3.1.3), w szczególności przez przyspieszenie renowacji budynków mieszkalnych;
- aktualizację kluczowych sektorowych ram kwalifikacji (G3.1.2), aby pomóc w zaspokojeniu rosnącego zapotrzebowania na pracowników posiadających umiejętności ekologiczne na rynku pracy;
- ułatwienia rozwoju lokalnych społeczności energetycznych (G1.1.1) przez określenie barier utrudniających rozwój tych społeczności; oraz
- wspieranie zrównoważonego transportu (G1.3.1) przez ustanowienie planu działania dla sektora transportu w Polsce w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza.

Równolegle reformom tym towarzyszą działania uwzględnione w rozdziale REPowerEU, w ramach których finansowane są następujące inwestycje:

- instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne (G1.1.2). Inwestycja ta obejmuje udzielanie przedinwestycyjnego wsparcia finansowego i wsparcia

¹ Wartość docelowa określona w tym działaniu dotyczącym instalacji fotowoltaicznych i lądowych instalacji wiatrowych pozostaje bez uszczerbku dla oceny Komisji dotyczącej zaktualizowanej wartości docelowej w nadchodzących krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK).

inwestycyjnego na rzecz społeczności energetycznych, i stanowi rozszerzoną wersję działania B2.2.2 uwzględnionego w pierwotnym KPO;

- wsparcie bezzwrotne i wsparcie w formie pożyczki na rzecz systemów magazynowania energii (G1.1.3 i G3.3.1). Inwestycja ta polega na realizacji projektów w zakresie magazynowania energii w celu zwiększenia efektywności wykorzystania źródeł OZE przez ułatwienie bilansowania energii elektrycznej w systemie elektroenergetycznym;
- wsparcie dla instytucji wdrażających reformy i inwestycje w ramach REPowerEU (G1.1.4). Jest to nowa inwestycja, której celem jest zapewnienie wsparcia finansowego instytucjom odpowiedzialnym za wdrażanie rozdziału;
- rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna (G1.2.3). Inwestycja ta obejmuje rozbudowę linii przesyłowych wraz z budową lub modernizacją odpowiednich stacji oraz wdrożenie systemów informatycznych niezbędnych do ich funkcjonowania. Działanie to zostało rozszerzone w stosunku do inwestycji w ramach działania B2.2.1 uwzględnionego w pierwotnym KPO;
- budowa lub modernizacja sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej na obszarach wiejskich w celu umożliwiania przyłączania nowych odnawialnych źródeł energii (G1.2.4). Ta nowa inwestycja polega na rozbudowie, modernizacji i cyfryzacji sieci dystrybucji na obszarach wiejskich w celu umożliwienia przyłączenia nowych odnawialnych źródeł energii na tych obszarach;
- zakup bezemisyjnych autobusów na potrzeby transportu publicznego (G1.3.2). Jest to inwestycja, która polega na przeniesieniu części działania E1.1.2 z pierwotnego KPO na podstawie art. 21c ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF oraz w następstwie zmniejszenia kwoty maksymalnego wkładu finansowego Polski;
- wsparcie na rzecz krajowego systemu energetycznego za pośrednictwem Funduszu wsparcia energetyki (G3.1.4). Ta nowa inwestycja polega na zapewnieniu wsparcia finansowego w formie pożyczek udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) podmiotom sektora prywatnego i gospodarstwom domowym, a także podmiotom sektora publicznego prowadzącym podobną działalność w celu zachęcenia do realizacji inwestycji prywatnych oraz poprawy dostępu do finansowania w tych sektorach polskiej gospodarki, które bezpośrednio ponoszą koszty transformacji energetycznej;
- inwestycje publiczne w określony instrument w celu zachęcenia do realizacji inwestycji prywatnych oraz poprawy dostępu do finansowania w polskim sektorze morskiej energetyki wiatrowej (G3.1.5). Inwestycja ta polega na zapewnieniu wsparcia finansowego w formie pożyczek udzielanych przez Fundusz na rzecz morskiej energetyki wiatrowej, zarządzany przez BGK, na rozwój projektów morskich farm wiatrowych.
- Inwestycje obejmują ponadto budowę infrastruktury gazu ziemnego (G3.2.1), a konkretnie budowę sieci przesyłowej o długości 250 km między Gdańskiem a Gustorzynem, co przyczynia się do poprawy infrastruktury energetycznej, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii z ropy naftowej i gazu ziemnego, w tym skroplonego gazu ziemnego, w szczególności w celu umożliwienia dywersyfikacji dostaw w interesie Unii jako całości (co z kolei przyczynia się do osiągnięcia celu określonego w art. 21c ust. 3 lit. a)).

Oczekuje się, że wszystkie te reformy i inwestycje przyczynią się do zwiększenia odporności, bezpieczeństwa i zrównoważoności systemu energetycznego Unii, w szczególności przez zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, niezbędne zmniejszenie zależności od paliw kopalnych przed 2030 r. oraz dywersyfikację dostaw energii w Unii, jak wyjaśniono bardziej szczegółowo w sekcji 3.12 poniżej.

Tabela 1: Nowe i zmienione komponenty oraz powiązane z nimi koszty

Komponent	Status	Koszty (w mln EUR)
A – Odporność i konkurencyjność gospodarki	Zmodyfikowano	4 395
B – Zielona energia i zmniejszenie energochłonności	Zmodyfikowano	15 370
C – Transformacja cyfrowa	Zmodyfikowano	3 940
D – Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia	Zmodyfikowano	4 381
E – Zielona, inteligentna mobilność	Zmodyfikowano	6 457
G – REPowerEU	Nowe	25 276

2.3. Pozostałe elementy nieobjęte kryteriami oceny

Dotychczasowy opis dotyczący ukierunkowania KPO Polski na równouprawnienie płci i równe szanse dla wszystkich, przedstawiony w poprzednim dokumencie roboczym służb Komisji *SWD(2022) 161 final*, pozostaje aktualny. Polska wyjaśniła, że kilka nowych działań/działań REPowerEU będzie miało pozytywny wpływ na równość płci i równe szanse dla wszystkich. Polska wyjaśniła w szczególności, że utrzymane zostanie horyzontalne kryterium wyboru inwestycji dotyczące zgodności z zasadami równości szans i niedyskryminacji oraz równości szans dla kobiet i mężczyzn oraz że sprawdza się, czy projekt nie ogranicza równego dostępu do zasobów (towarów, usług, infrastruktury) ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Zasady pomocy państwa i reguły konkurencji mają pełne zastosowanie do działań finansowanych z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Fundusze unijne udostępniane za pośrednictwem organów państw członkowskich, takie jak środki z RRF, stają się zasobami państwowymi i mogą stanowić pomoc państwa. Jeżeli tak jest i istnieje pomoc państwa, odnośne działania należy zgłosić i muszą one zostać zatwierdzone przez Komisję, zanim państwa członkowskie będą mogły przyznać pomoc, chyba że środki te są objęte istniejącym programem pomocy lub spełniają mające zastosowanie warunki rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, w szczególności ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 TFUE². Jeżeli dane środki stanowią pomoc państwa i konieczne

² Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/1315 z dnia 23 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 651/2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107

jej ich zgłoszenie, obowiązkiem państwa członkowskiego jest zgłoszenie środków pomocy państwa Komisji przed ich przyznaniem, zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE. W tym względzie analiza pomocy państwa przeprowadzona przez Polskę w KPO nie może być uznana za zgłoszenie pomocy państwa. W zakresie, w jakim Polska uznaje, że konkretne działanie zawarte w KPO obejmuje pomoc *de minimis* lub pomoc zwolnioną z wymogu zgłoszenia, obowiązkiem Polski jest zapewnienie pełnej zgodności z mającymi zastosowanie przepisami.

3. STRESZCZENIE OCENY PLANU

3.1. Kompleksowa i odpowiednio wyważona reakcja na sytuację gospodarczą i społeczną

Zmiany w polskim KPO nie mają wpływu na poprzednią pozytywną ocenę, w której stwierdzono, że KPO stanowi kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną Polski. W zaktualizowanym polskim KPO korzysta się ze wsparcia bezzwrotnego i wsparcia w formie pożyczki stosownie do zwiększonej potrzeby silniejszej reakcji na nowe wyzwania gospodarcze. Gospodarcze i społeczne skutki kryzysu związanego z COVID-19 zostały dodatkowo spotęgowane przez niczym niesprowokowaną agresję wojskową Rosji wobec Ukrainy i wynikający z niej kryzys energetyczny, który doprowadził do znacznego wzrostu inflacji (wartość HICP w Polsce osiągnęła 13,2 % w 2022 r., co jest jednym z najwyższych wyników w UE). Przełożyło się to na dalsze wyzwania związane z przeprowadzeniem zielonej i cyfrowej transformacji, utrzymaniem sprawiedliwości społecznej w obliczu wysokiej inflacji i zapewnieniem dalszego wzrostu gospodarczego.

W rezultacie w zaktualizowanym planie zmieniono kilka istniejących komponentów i dodano nowe działania odnoszące się do wszystkich sześciu filarów instrumentu; należą do nich: (i) transformacja ekologiczna wynikająca z rozdziału REPowerEU, (ii) spójność społeczna i terytorialna za pośrednictwem uzupełnionego działania B3.4.1 *Inwestycje na rzecz zielonej transformacji miast* oraz nowego działania G1.2.4 *Budowa lub modernizacja sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej na obszarach wiejskich w celu umożliwiania przyłączania nowych odnawialnych źródeł energii*, (iii) inteligentny, zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu, który uwzględniono w uzupełnionym działaniu A2.5.1 *Program wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju*, (iv) polityki na rzecz następnego pokolenia, do których odniesiono się w rozszerzonym działaniu A4.2.1 *Wsparcie placówek opieki nad dziećmi w wieku do trzech lat (żłobki, kluby dziecięce) w ramach programu MALUCH+*, (v) opieka zdrowotna i odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna ujęta w zintensyfikowanym działaniu A1.4.1 *Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu* oraz (vi) transformacja cyfrowa realizowana za pośrednictwem nowego działania C4.1.1 *Wsparcie transformacji cyfrowej przedsiębiorstw z wykorzystaniem chmury obliczeniowej* (nowy instrument).

i 108 Traktatu oraz rozporządzenie (UE) 2022/2473 uznające niektóre kategorie pomocy udzielanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, Dz.U. L 167 z 30.6.2023, s. 1, dostępne pod adresem: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1315>.

Tabela 2: Uwzględnienie sześciu filarów Instrumentu w nowych lub zmienionych komponentach KPO

	Zielona transformacja	Transformacja cyfrowa	Inteligentny, trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu	Spójność społeczna i terytorialna	Opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna	Polityki na rzecz następnego pokolenia
<i>A – Odporność i konkurencyjność gospodarki</i>	○	○	●	○	○	○
<i>B – Zielona energia i zmniejszenie energochłonności</i>	●	○	○	○		
<i>C – Transformacja cyfrowa</i>		●			○	○
<i>D – Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia</i>		○	○		●	
<i>E – Zielona, inteligentna mobilność</i>	●	○	○	○		
<i>F – Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji KPO (nieobjęty rewizją)</i>			○		○	
<i>G – REPowerEU</i>	●	○	●	○	○	○

Legenda: „●” inwestycje i reformy komponentu w znacznym stopniu przyczyniają się do realizacji filaru; „○” komponent częściowo przyczynia się do realizacji filaru.

Biorąc pod uwagę wszystkie reformy i inwestycje przewidziane przez Polskę, jej zmieniony KPO nadal stanowi w dużej mierze kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną, a tym samym przyczynia się odpowiednio do realizacji wszystkich sześciu filarów, o których mowa w art. 3 rozporządzenia w sprawie RRF, z uwzględnieniem szczególnych wyzwań i alokacji finansowej dotyczących Polski. Uzasadniałoby to rating A na podstawie kryterium 2.1 w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF.

3.2. Powiązanie z zaleceniami krajowymi i europejskim semestrem

W addendum do KPO oraz REPowerEU uwzględniono istotny podzbiór zaleceń krajowych wskazanych w europejskim semestrze. W zmienionym planie uwzględniono kilka ukierunkowanych zmian w stosunku do pierwotnego polskiego KPO, które nie zmniejszają

poziomu ambicji Krajowego Programu Reform, a zatem nie mają wpływu na poprzednią ocenę uwzględnienia znacznej części wyzwań wskazanych w zaleceniach krajowych na lata 2020 i 2019. W szczególności Polska kontynuuje działania na rzecz zwiększenia efektywności wydatków publicznych, zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy i rzeczywistego wieku emerytalnego, rozwiązania problemu segmentacji rynku pracy, zapewnienia większej liczby miejsc opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej, promowania zrównoważonego charakteru transportu, poprawy umiejętności cyfrowych oraz promowania transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i administracji publicznej.

Ponadto z uwagi na fakt, że maksymalny wkład finansowy dla Polski został skorygowany w dół, a wnioskowana pożyczka ma zostać wykorzystana wyłącznie na cele REPowerEU lub działania w dziedzinie energii w ramach obecnego planu, w ogólnej ocenie nie uwzględniono zaleceń na lata 2022 i 2023 niezwiązanych z wyzwaniami energetycznymi.

14 lipca 2023 r. Rada skierowała do Polski zalecenie podjęcia działań w kilku obszarach polityki energetycznej. Jako że postępy w realizacji zaleceń krajowych dotyczących energii z 2022 r. oceniono jako niewielkie, zalecenia krajowe z 2023 r. w większości stanowiły powtórzenie zaleceń z 2022 r. Zalecono Polsce szybsze wycofywanie paliw kopalnych (zalecenie 4.1 z 2023 r. i zalecenie 6.1 z 2022 r.) oraz (szybsze) wdrażanie energii ze źródeł odnawialnych. Zalecono przeprowadzenie reformy ram prawnych regulujących wydawanie pozwoleń na podłączenie do sieci oraz ram prawnych w zakresie odnawialnych źródeł energii zawierających przepisy dotyczące społeczności energetycznych, biometanu i wodoru odnawialnego (zalecenie 4.2 z 2023 r. i zalecenie 6.2 z 2022 r.). Ponadto zalecono Polsce wdrożenie działań wspierających oszczędność energii i ograniczenie popytu na gaz, a także zwiększenie skali inwestycji w efektywność energetyczną budynków i obniżenie emisyjności dostaw ciepła w ramach systemów ciepłowniczych, aby rozwiązać problem ubóstwa energetycznego (zalecenie 4.3 z 2023 r. i zalecenie 6.3 z 2022 r.). Ponadto zalecenia krajowe obejmują dalsze wspieranie zrównoważonych rodzajów transportu publicznego (zalecenie 4.4 z 2023 r. i zalecenie 6.4 z 2022 r.). Co więcej, zalecono Polsce aktywniejsze realizowanie polityki ukierunkowanej na zapewnianie i nabywanie umiejętności i kompetencji potrzebnych w kontekście zielonej transformacji (zalecenie 4.5 z 2023 r.).

Rozdział REPowerEU obejmuje obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które przyczyniają się do skutecznego sprostania znacznej części wyzwań w obszarze energii określonych w odpowiednich zaleceniach z lat 2022 i 2023 skierowanych do Polski. Zmniejszenie ogólnej zależności od paliw kopalnych przez przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii, w tym przez dalsze usprawnienie procedur wydawania pozwoleń i ułatwienie dostępu do sieci (zalecenia krajowe 4.1 i 4.2 z 2023 r. oraz zalecenia krajowe 6.1 i 6.2 z 2022 r.) jest przedmiotem kilku reform polegających w pierwszej kolejności na zidentyfikowaniu barier utrudniających rozwój lokalnych społeczności energetycznych, a następnie ustanowieniu ram prawnych dla podłączenia wielu odnawialnych źródeł energii do jednego punktu przyłączenia (łączenie przewodów), a także zwiększeniu efektywności rezerwacji zdolności i przyłączenia odnawialnych źródeł energii do sieci elektroenergetycznych. Ponadto przyjęty zostanie nowy model regulacyjny, który umożliwi krajowemu organowi regulacyjnemu ds. energii lepszą ocenę potrzeb sieci dystrybucyjnej i zaplanowanie jej rozwoju. Proces wydawania pozwoleń w zakresie odnawialnych źródeł energii zostanie usprawniony dzięki mapowaniu potencjału energii ze źródeł odnawialnych,

przyspieszeniu procedur wydawania pozwoleń dotyczących instalacji fotowoltaicznych i lądowych instalacji wiatrowych oraz utworzeniu platformy informatycznej wyposażonej w jednolite ramy cyfrowe dla procedur wydawania pozwoleń. Reformy te będą połączone ze wsparciem inwestycyjnym dla społeczności energetycznych, budową wielkoskalowego systemu magazynowania energii (BESS), modernizacją i cyfryzacją sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w szeregu regionów oraz budową morskich farm wiatrowych. Fundusz wsparcia energetyki posłuży do mobilizacji inwestycji prywatnych oraz poprawy dostępu do finansowania w tych sektorach polskiej gospodarki, które bezpośrednio ponoszą koszty transformacji energetycznej, co zgodnie z oczekiwaniami przyczyni się do zwiększenia inwestycji publicznych na rzecz zielonej transformacji (zalecenie 1.2 z 2022 r. i zalecenie 1.3 z 2023 r.).

W celu zwiększania inwestycji w efektywność energetyczną budynków i obniżania emisyjności w kontekście dostaw ciepła w ramach systemu ciepłowniczego, aby przeciwdziałać zjawisku ubóstwa energetycznego (zalecenie 6.3 z 2022 r. i zalecenie 4.3 z 2023 r.), w rozdziale REPowerEU przewidziano przyjęcie nowego programu priorytetowego mającego na celu wsparcie zintegrowanych usług w zakresie renowacji budynków mieszkalnych.

Aby propagować bardziej zrównoważony transport publiczny (zalecenie 4.4 z 2023 r.) i zwiększyć stopień wykorzystania pojazdów elektrycznych (zalecenie 6.4 z 2022 r.), w komponencie przewidziano działania na rzecz zastąpienia zanieczyszczających pojazdów wykorzystywanych w miejskim transporcie publicznym pojazdami bezemisyjnymi oraz przyjęcie planu działania na rzecz ekologicznego transportu zgodnie z unijnymi celami klimatycznymi.

Oczekuje się ponadto, że reforma polegająca na przeglądzie sektorowych ram kwalifikacji w sektorach kluczowych z punktu widzenia zielonej transformacji pomoże w nabywaniu umiejętności ekologicznych zgodnie z ujednoliconymi normami (zalecenie 4.5 z 2023 r.).

Uwzględniając reformy i inwestycje przewidziane przez Polskę, spodziewane jest, że jej zmieniony KPO przyczyni się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom, które zostały wskazane w zaleceniach krajowych, lub wyzwaniom wskazanym w innych stosownych dokumentach formalnie przyjętych przez Komisję w ramach europejskiego semestru lub znacznej części tych wyzwań; zmieniony KPO stanowi częściowo odpowiednią reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną Polski. Uzasadniałoby to rating A na podstawie kryterium 2.2 w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF.

3.3. Potencjał wzrostu, tworzenie miejsc pracy, odporność gospodarcza, instytucjonalna i społeczna, Europejski filar praw socjalnych, łagodzenie skutków kryzysu oraz społeczna spójność terytorialna i konwergencja

Zmieniony KPO nadal odpowiada na szereg wyzwań społecznych i terytorialnych, które są istotne dla Polski, i przyczynia się do realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych. Podobnie zakres zmienionych działań nie ma wpływu na pozytywną ocenę Komisji, że plan przyczynia się do zmniejszenia różnic społecznych i terytorialnych.

W rozdziale REPowerEU przewidziano dodatkowe zasoby w obszarze energii, poprzez inwestycje w rozbudowę i modernizację infrastruktury przesyłowej, a także rozwój sieci dystrybucji na obszarach wiejskich, aby zwiększyć tempo transformacji energetycznej przy jednoczesnym zapewnieniu dalszego regionalnego rozwoju gospodarczego. Rozdział ten obejmuje również reformy i inwestycje związane ze społecznościami energetycznymi, w szczególności w celu poprawy otoczenia regulacyjnego dla takich społeczności oraz potencjalnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii przez takie społeczności na szczeblu lokalnym. Działania REPowerEU obejmują również reformy mające na celu zaspokojenie rosnącego zapotrzebowania na zielone miejsca pracy oraz przyspieszenie renowacji domów w celu zwiększenia efektywności energetycznej. Ponadto Polska zobowiązuje się również do uczynienia transportu bardziej zrównoważonym, w szczególności przez inwestowanie w zeroemisyjne autobusy w miastach.

W świetle reform i inwestycji przedstawionych w ramach zmiany KPO początkowa pozytywna ocena wpływu planu na potencjał wzrostu gospodarczego, tworzenie miejsc pracy oraz spójność terytorialną i społeczną pozostaje niezmienną.

Polska zaktualizowała swoje szacunki dotyczące spodziewanego wpływu planu na potencjał wzrostu gospodarczego, tworzenie miejsc pracy i inwestycje. Szacowany przez Polskę wpływ krótkoterminowy do 2025 r. nie uwzględnia działań określonych w rozdziale REPowerEU. Przewiduje się, że w 2025 r. poziom PKB będzie wyższy o 2,0 %, a liczba utworzonych miejsc pracy wzrośnie o 0,3 % w porównaniu ze scenariuszem odniesienia bez wdrożenia KPO. Szacunki długoterminowe uwzględniają wpływ planu, a także rozdziału REPowerEU. W 2040 r. realny PKB Polski ma być o 2,6 % wyższy niż w scenariuszu podstawowym.

Symulacje modelowe przeprowadzone przez Komisję przy użyciu modelu QUEST pokazują, że wpływ gospodarczy NGEU w Polsce może doprowadzić do wzrostu PKB o 2,3 % do 2026 r., z czego 0,7 punktu procentowego PKB zostanie wygenerowane przez dodatkowe pożyczki w wysokości 23 mld EUR. Po 20 latach PKB mógłby być wyższy o 0,7 %. Ten stylizowany scenariusz nie uwzględnia możliwego pozytywnego wpływu reform strukturalnych. W związku z tym wyników tej stylizowanej oceny nie można porównywać bezpośrednio z liczbami wskazanymi przez Polskę.

Charakter i zakres proponowanych zmian w polskim KPO nie mają istotnego wpływu na poprzednią ocenę (rating A) skutków planu w kontekście potencjału wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy oraz zwiększenia odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej państwa członkowskiego, przyczyniania się do realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym przez promowanie polityki na rzecz dzieci i młodzieży, ani w kontekście złagodzenia skutków gospodarczych i społecznych kryzysu związanego z COVID-19, a przez to wzmocnienia spójności i konwergencji gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Unii.

3.4. Zasada „nie czyn poważnych szkód”

Zmiany wprowadzone w działaniach zawartych w KPO nie mają wpływu na ich poprzednią pozytywną ocenę w kontekście zasady „nie czyn poważnych szkód”.

Rozdział REPowerEU Polski zawiera systematyczną ocenę każdego działania pod kątem zasady „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do każdego z sześciu celów

środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia w sprawie systematyki. W samoocenie Polski często podkreśla się korzyści dla środowiska i klimatu wynikające z działań. Dostarcza ona również informacji pozwalających ocenić, czy działania będą zgodne z zasadą „nie czyn poważnych szkód” – na przykład przez potwierdzenie, że wdrożenie istniejących unijnych i polskich ram prawnych pozwoli zapobiec poważnym szkodom, lub przez wskazanie, że wszelkie działania, które mogłyby mieć znaczący wpływ, zostały wydzielone z finansowania w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Jeżeli chodzi o instrumenty finansowe, w przypadku których nie wiadomo *ex ante*, które projekty mają być finansowane, przestrzeganie zasady „nie czyn poważnych szkód” zapewnia się przez wprowadzenie szczególnych zabezpieczeń w opisie działania oraz w powiązanych kamieniach milowych i wartościach docelowych w celu monitorowania wdrażania działań. Ma to znaczenie na przykład w przypadku nowego instrumentu finansowego w ramach komponentu G dotyczącego pożyczek dla przedsiębiorstw w celu wsparcia transformacji energetycznej. Plan obejmuje jedno działanie, do którego, zgodnie z art. 21c ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/241, nie ma zastosowania zasada „nie czyn poważnych szkód” – jest nim inwestycja G3.2.1 „Budowa infrastruktury gazu ziemnego umożliwiającej zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego”, obejmująca budowę i oddanie do eksploatacji gazociągu o długości 250 km między Gdańskiem a Gustorzynem. Działanie to przyczynia się do osiągnięcia celu określonego w art. 21c ust. 3 lit. a) rozporządzenia w sprawie RRF, w szczególności przez umożliwienie dywersyfikacji dostaw w interesie Unii jako całości.

Komisja uważa, że zasada „nie czyn poważnych szkód” nie ma zastosowania do tego działania, ponieważ pozytywnie oceniła, że warunki określone w art. 21c ust. 6 rozporządzenia w sprawie RRF zostały spełnione:

działanie jest konieczne i proporcjonalne do celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw, przy uwzględnieniu wykonalnych czystszych rozwiązań alternatywnych i ryzyka uzależnienia od jednego dostawcy.

Nowy gazociąg powinien mieć maksymalne zdolności przesyłowe wynoszące do 1 320 000 m³/h i umożliwić dywersyfikację dostaw gazu w celu poprawy bezpieczeństwa dostaw do Polski oraz Europy Środkowo-Wschodniej.

Zapotrzebowanie na gaz w regionie (w szczególności na Słowacji, w Republice Czeskiej i na Węgrzech) wynosi 42,8 mld m³ rocznie, z czego 19,5 mld m³ rocznie przypada na Polskę. Region ten tradycyjnie charakteryzuje się dużą zależnością od jednego źródła dostaw gazu (tj. Rosji) i nadal ma ograniczone możliwości dywersyfikacji. Od czasu oddania do eksploatacji gazociąg zwiększy możliwości przesyłowe w Polsce i w kierunku polsko-słowackiego połączenia wzajemnego, a także poza region. Gazociąg stworzy dodatkowe szlaki transportowe i odciążą przepelnioną istniejącą infrastrukturę, umożliwiając przesyłanie dodatkowych zdolności przesyłowych ze zdywersyfikowanych źródeł. Poprawiłoby to przesył gazu z terminalu LNG w Świnoujściu (planowana na 2024 r. rozbudowa pozwoliłaby na dodatkowy przesył do 2,1 mld m³ gazu ziemnego rocznie), gazu z terminalu LNG w Kłajpedzie (Litwa) przychodzącego do Polski przez połączenie wzajemne Litwa–Polska, gazu importowanego z Niemiec, a także optymalizacji tras przesyłowych z istniejącego Gazociągu Bałtyckiego (obecnie dostępna zdolność przesyłowa wynosząca 10 mld m³ rocznie). Dodatkowe 6,1 mld m³

gazu ze zdywersyfikowanych źródeł rocznie zapewni przysła pływająca jednostka magazynowania i regazyfikacji w Gdańsku w 2027 r.

Bez budowy gazociągu Gdańsk–Gustorzyn maksymalne wykorzystanie wyżej wymienionych zdolności przesyłowych nie byłoby możliwe ze względu na wąskie gardła w polskiej sieci. Po pierwsze, istniejący korytarz gazowy północ–południe w zachodniej Polsce służy obecnie jako główna droga do wysyłki nie pochodzącego z Rosji gazu z terminalu LNG w Świnoujściu i Gazociągu Bałtyckiego, ale jego zdolność przesyłowa jest znacznie ograniczona (tj. ograniczona możliwość wprowadzenia większej ilości gazu). Po drugie, istniejąca infrastruktura między Gdańskiem a Gustorzynem umożliwia zaopatrywanie odbiorców jedynie w tym regionie i ma bardzo ograniczoną zdolność przesyłową (nominalna średnica 400 i nominalna średnica 500). Planowany gazociąg łączący Gdańsk i Gustorzyn zapewniłby istotne dodatkowe zdolności przesyłowe znacznych ilości gazu ze zdywersyfikowanych źródeł, o których mowa powyżej, do Polski i jej sąsiadów, a mianowicie Słowacji, Czech, Węgier i państw bałtyckich. Gazociąg, wraz z innymi ukończonymi i realizowanymi projektami (takimi jak Gustorzyn–Wronów i Wronów–Strachocina) stanowi część nowego korytarza północ–południe we wschodniej Polsce – ważnego alternatywnego korytarza transportowego w Polsce, którego celem jest zmniejszenie zależności regionu od jednego dostawcy gazu ziemnego, otwarty dostęp do nowych źródeł dostaw dla Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej oraz zwiększenie integracji regionalnych rynków gazu. W związku z tym inwestycję tę uznaje się za niezbędną do zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw.

Inwestycja w gazociąg jest ograniczona, a jednocześnie przynosi znaczne korzyści w zakresie bezpieczeństwa dostaw dla regionu i zapewnia dostępność dodatkowych zdolności przesyłowych w polskiej sieci, aby zagwarantować pełną przepustowość połączenia wzajemnego między Polską i Słowacją. Nowy gazociąg ma również odpowiednie wymiary (średnica nominalna 1 000), aby zapewnić skuteczne przesyłanie ze wszystkich dostępnych źródeł i niezbędną elastyczność w zarządzaniu przesyłem. W związku z tym inwestycję tę uznaje się za proporcjonalną do zaspokojenia potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw.

Jeśli chodzi o czystsze rozwiązania alternatywne, produkcji bądź importu wodoru odnawialnego nie można uznać za technologicznie i ekonomicznie wykonalną alternatywę, która mogłaby zostać wdrożona w porównywalnym czasie, tj. do końca 2026 r. Część projektu dotycząca przesyłu będzie technicznie zdolna do przyjmowania mieszanek wodoru oraz biometanu i metanu syntetycznego od początku jego funkcjonowania. W związku z tym ryzyko uzależnienia od jednego dostawcy uznaje się za ograniczone, ponieważ działanie można uznać za nieulegające dezaktualizacji.

W świetle powyższego Komisja jest zdania, że działanie jest konieczne i proporcjonalne do zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw, biorąc pod uwagę możliwe do zastosowania czystsze rozwiązania alternatywne i ryzyko uzależnienia od jednego dostawcy, zgodnie z art. 21c ust. 6 lit. a) rozporządzenia w sprawie RRF.

Państwo członkowskie podjęło zadowalające starania, jeśli było możliwe, w celu ograniczenia potencjalnych szkód dla celów środowiskowych oraz w celu złagodzenia szkody za pomocą innych działań.

Wyniki odpowiednich ocen oddziaływania na środowisko oraz decyzje środowiskowe wydane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gdańsku dotyczące gazociągu Gdańsk–Gustorzyn potwierdzają, że przedsięwzięcie będzie realizowane w ramach obowiązujących unijnych i krajowych ram prawnych w zakresie ochrony środowiska. Decyzją środowiskową nałożono działania łagodzące w odniesieniu do ochrony różnorodności biologicznej (w tym obszarów Natura 2000) i ochrony jednolitych części wód (w szczególności na etapie budowy). Dodatkowe działania dotyczą ochrony gleby. W decyzji środowiskowej w odniesieniu do dużej części projektu stwierdza się, że inwestycja jest odporna na zmianę klimatu, co oznacza, że jest ona odporna na zagrożenia (np. osuwiska) związane ze zmianą klimatu, a decyzja nakłada na inwestora obowiązek, aby inwestycja nie powodowała zanieczyszczenia wody ani gleby w przypadku powodzi. Biorąc pod uwagę charakter działania, pełne uwzględnienie celów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej nie jest możliwe.

Na podstawie analizy dokumentów uzupełniających przedstawionych przez Polskę oraz biorąc pod uwagę, że oczekuje się, iż żadne inne działanie, w tym pozostałe działania przewidziane w rozdziale REPowerEU, nie spowoduje poważnych szkód dla celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852, Komisja uważa, że podjęto zadowalające starania, aby ograniczyć potencjalne szkody dla celów środowiskowych, tam gdzie jest to możliwe, zgodnie z art. 21c ust. 6 lit. b) rozporządzenia w sprawie RRF.

Działanie nie zagraża osiągnięciu unijnych celów klimatycznych na 2030 r. ani osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.

Gazociąg Gdańsk–Gustorzyn przyczyni się do zastąpienia paliw wysokoemisyjnych, w szczególności węgla; pomoże zwiększyć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zapewniając rozwiązanie alternatywne pozwalające ustabilizować dostawy energii elektrycznej i ciepła; przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza wynikającego ze spalania niskiej jakości paliw wysokoemisyjnych, zwłaszcza w okresie zimowym.

Co więcej, zmieniony KPO zawierający rozdział REPowerEU obejmuje reformy i inwestycje mające na celu zwiększanie efektywności energetycznej, wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i zrównoważonej mobilności, przy czym oczekuje się, że wszystkie te elementy przyczynią się do osiągnięcia unijnego celu klimatycznego do 2030 r. oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.

W związku z powyższym Komisja uważa, że przedmiotowe działanie nie zagraża osiągnięciu unijnych celów klimatycznych na 2030 r. ani osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r., zgodnie z art. 21c ust. 6 lit. c) rozporządzenia w sprawie RRF.

Planuje się, że działanie rozpocznie się do dnia 31 grudnia 2026 r.

Z dokumentów potwierdzających przedstawionych przez Polskę wynika, że zakończenie robót budowlanych i odbiór techniczny gazociągu między Gdańskiem a Gustorzynem powinny nastąpić w czerwcu 2026 r., a infrastruktura ma zostać uruchomiona do 31 grudnia 2026 r., zgodnie z art. 21c ust. 6 lit. d) rozporządzenia w sprawie RRF.

Łączne szacunkowe koszty tego działania wynoszą 630 940 000 EUR.

Uwzględniając ocenę wszystkich przewidzianych działań, nie oczekuje się, aby którekolwiek z działań służących realizacji reform i projektów inwestycyjnych ujętych w polskim zmienionym

KPO, w tym w rozdziale REPowerEU, czyniło poważne szkody dla celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852 (zasada „nie czyni poważnych szkód”). Uzasadniałoby to rating A na podstawie kryterium 2.4 w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF.

3.5. Zielona transformacja

Cel klimatyczny

W zmienionym KPO Polski prawidłowo zastosowano metodykę znakowania klimatycznego określoną w załączniku VI do rozporządzenia w sprawie RRF przez określenie obszarów interwencji i odpowiednich współczynników na potrzeby obliczania wsparcia na cele klimatyczne w odniesieniu do każdego działania (w tabeli w załączniku I przedstawiono szczegółowy sposób zastosowania metodyki znakowania klimatycznego). Należy zauważyć, że:

- a. nie zmieniono znakowania ani szacowanych wydatków w ramach istniejących środków, z wyjątkiem działania B2.1.1 (Inwestycje w technologie wodorowe, wytwarzanie, magazynowanie i transport wodoru) ze względu na zmiany wprowadzone w tym działaniu, późniejszą ocenę, zgodnie z którą konieczne było znakowanie klimatyczne dla poszczególnych podinwestycji, oraz zmianę mającą na celu brak oznaczenia produkcji wodoru niskoemisyjnego, oraz działania B3.4.1 (Inwestycje na rzecz zielonej transformacji miast) ze względu na wprowadzenie nowych rodzajów działalności objętych funduszem i zwiększenie skali funduszu;
- b. w przypadku nowych działań przewidzianych w zmienionym planie:
 - Wybór obszarów interwencji na potrzeby zielonej transformacji jest odpowiednio uzasadniony i odzwierciedla charakter, ukierunkowanie, cel lub oczekiwany wynik inwestycji ujętych w tym komponencie.
 - W zmienionym planie nie proponuje się zwiększenia współczynników klimatycznych w wybranych obszarach interwencji w odniesieniu do żadnego działania; proponuje się natomiast dalsze rozdzielanie współczynników klimatycznych w przypadku działania B2.1.1 (Inwestycje w technologie wodorowe, wytwarzanie, magazynowanie i transport wodoru) oraz zastosowanie nowych obszarów interwencji w odniesieniu do części B3.4.1 o zwiększonej skali (Inwestycje na rzecz zielonej transformacji miast). Zmieniony polski plan obejmuje działania wspierające osiągnięcie celów klimatycznych na kwotę stanowiącą 46,6 % całkowitej alokacji w ramach planu w formie pożyczki i bezzwrotnego wkładu finansowego, w tym alokacji w ramach rozdziału REPowerEU.

Koszty działań wspierających osiągnięcie celów związanych ze zmianą klimatu stanowią 66 % łącznych szacunkowych kosztów działań ujętych w rozdziale REPowerEU, zgodnie z metodyką monitorowania wydatków na cele związane z klimatem określoną w załączniku VI do rozporządzenia w sprawie RRF. Wszystkie działania wymienione w rozdziale REPowerEU otrzymały oznakowanie klimatyczne na poziomie 100 %, z wyjątkiem działania przewidującego budowę infrastruktury gazu ziemnego (G3.2.1), które jest objęte odstępstwem

od wymogu zgodności z zasadą DNSH, a zatem ma oznakowanie klimatyczne wynoszące 0 %, Funduszu wsparcia energetyki (G3.1.4), który jest tylko częściowo oznakowany ze względu na szeroki zakres działalności i złożone linie inwestycyjne, oraz nieoznakowanej inwestycji G1.2.1 na wsparcie instytucji wdrażających reformy REPowerEU. W związku z tym wkład całego planu w przeciwdziałanie zmianie klimatu, z uwzględnieniem rozdziału REPowerEU, przekracza minimalny cel klimatyczny wynoszący 37 %.

Wkład w przeciwdziałanie zmianie klimatu w podziale na poszczególne komponenty planu przedstawiono w tabeli 3 poniżej. Największy wkład pochodzi z REPowerEU (27,7 % ogólnego wkładu na rzecz klimatu) i komponentu B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności” (10,2 % ogólnego wkładu na rzecz klimatu).

Tabela 3. Wkład na rzecz klimatu w podziale na komponenty

	Budżet (w mln EUR)	Wkład na rzecz klimatu (w mln EUR)	Wkład na rzecz klimatu jako odsetek całkowitego budżetu planu
C1. A – Odporność i konkurencyjność gospodarki	4 395	80,7	0,1 %
C2. B – Zielona energia i zmniejszenie energochłonności	15 370	6 093	10,2 %
C3. C – Transformacja cyfrowa	3 940	74	0,12 %
C4. D – Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia	4 381	0	0,0 %
C5. E – Zielona, inteligentna mobilność	6 456	5 059	8,5 %
C6. F – Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji KPO	0	0	0,0 %
C7. G – REPowerEU	25 276	16 551	27,7 %
Ogółem	59 818	27 858	46,6 %

Co więcej, w rozdziale REPowerEU Polska reaguje na cele REPowerEU i podnosi poziom swoich ambicji w zakresie zielonej transformacji, tak aby w ogólnym rozrachunku zrekompensować wycofane lub ograniczone działania (w porównaniu z pierwotnym KPO). Zmieniony KPO nadal w znacznym stopniu przyczynia się do osiągnięcia unijnych celów klimatycznych na rok 2030, stanowiąc krok na drodze do osiągnięcia przez Unię neutralności klimatycznej do 2050 r.

Uznaje się, że rozdział REPowerEU jest ambitny, jeżeli chodzi o zieloną transformację, ponieważ wszystkie reformy i większość inwestycji przyczyniają się do rozwoju odnawialnych źródeł energii, a tym samym do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych, do zwiększenia efektywności energetycznej i – w ujęciu ogólnym – do udoskonalenia ram regulacyjnych umożliwiających walkę ze zmianą klimatu. Znaczące zielone inwestycje ujęte w rozdziale REPowerEU dotyczą rozwoju sieci przesyłowych i dystrybucyjnych oraz wsparcia finansowego dla zielonych projektów za pośrednictwem Funduszu wsparcia energetyki, a w szczególności w odniesieniu do morskich farm wiatrowych – Funduszu na rzecz morskiej energetyki wiatrowej.

Biorąc pod uwagę ocenę wszystkich przewidzianych działań, oczekuje się, że zmieniony KPO, w tym rozdział REPowerEU, przyczyni się w dużym stopniu do zielonej transformacji lub do sprostania związanym z nią wyzwaniom oraz zapewni, aby co najmniej 37 % łącznej alokacji przyczyniało się do osiągnięcia celu klimatycznego. Co najmniej 37 % łącznych szacunkowych kosztów działań uwzględnionych w rozdziale REPowerEU przyczyni się do osiągnięcia celu klimatycznego. Uzasadniałoby to rating A na podstawie kryterium 2.5 w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF.

3.6. Transformacja cyfrowa

Zmiana KPO nie wpłynęła na zawarte w nim ambitne cele w zakresie transformacji cyfrowej, ani na jego pierwotną ocenę. Zmieniony KPO nadal znacząco przyczynia się do transformacji cyfrowej w ramach interwencji w e-usługi w administracji publicznej, cyfryzacji edukacji, rozwoju umiejętności cyfrowych i cyberbezpieczeństwa. Oczekuje się zatem, że realizacja planowanych działań określonych w zmienionym KPO w dalszym ciągu będzie w znacznym stopniu przyczyniać się do sprostania wyzwaniom wynikającym z transformacji cyfrowej oraz będzie miała trwały wpływ.

Wycofane lub ograniczone działania nie mają wpływu na przyjęty w planie ogólny poziom ambicji w zakresie transformacji cyfrowej. Zmiany te są uzasadnione wzrostem kosztów związanych z niektórymi działaniami (np. z rozwojem e-kompetencji), natomiast szereg działań uzupełniono w celu uwzględnienia zidentyfikowanych lepszych rozwiązań alternatywnych (np. wyposażenie szkół/instytucji w odpowiednie urządzenia i infrastrukturę ICT w celu poprawy ogólnej wydajności systemów edukacji lub podniesienie poziomu dostępności i wykorzystania nowoczesnej łączności przewodowej i bezprzewodowej na potrzeby społeczne i gospodarcze) lub ze względu na trudności techniczne (np. e-usługi publiczne, rozwiązania IT usprawniające funkcjonowanie administracji i sektorów gospodarki). W zmienionym KPO uwzględniono również nową inwestycję mającą na celu wsparcie wykorzystania technologii chmury przez przedsiębiorstwa.

W związku z tym wkład zmienionego KPO w transformację cyfrową (z wyłączeniem rozdziału REPowerEU) wynosi 21,3 % (7 379 000 000 EUR), czyli powyżej wymaganego celu 20 % określonego w rozporządzeniu w sprawie RRF. Kilka działań zawartych w rozdziale REPowerEU uznano za przyczyniające się do transformacji cyfrowej, w tym m.in. rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna (G1.2.3.) oraz usprawnienia procesu wydawania pozwoleń dotyczących OZE (G3.1.1.).

Charakter i zakres proponowanych zmian w polskim KPO nie mają istotnego wpływu na poprzednią ocenę (rating A) wkładu planu w transformację cyfrową i cel cyfrowy.

Tabela 4: Wkład komponentów polskiego KPO w realizację celów cyfrowych

Komponent	Koszt (w mln EUR)	Wkład w realizację celów cyfrowych (w mln EUR)	Wkład w realizację celów cyfrowych (% łącznego kosztu)
A – Odporność i konkurencyjność gospodarki	4 395	877	2,5 %
B – Zielona energia i zmniejszenie energochłonności	15 370	1 300	3,8 %
C – Transformacja cyfrowa	3 940	3 861	11,1 %
D – Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia	4 381	1 000	2,9 %
E – Zielona, inteligentna mobilność	6 456	341	1 %
F – Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji KPO	0	-	-
Ogółem	59 818	7 379	21,3 %

3.7. Trwały wpływ planu

Oczekuje się, że w ramach zmienionego KPO realizacja planowanych reform i inwestycji będzie przebiegać zgodnie z planem i przyniesie trwałe zmiany strukturalne. Zmieniony KPO nie czyni pierwotnego planu ogólnie mniej ambitnym. Uwzględnia on długotrwały wpływ kryzysu związanego z COVID-19, wyższą inflacją i zakłócenia łańcuchów dostaw, a także pewne nieoczekiwane trudności prawne lub techniczne, a także dostępność lepszych rozwiązań alternatywnych dotyczących realizacji niektórych działań przez zmianę działań zgodnie z art. 21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF.

Zmieniony plan obejmuje również nowe działania i działania o zwiększonej skali w wyniku znacznego wzrostu wykorzystania pożyczek oraz zawiera nowy rozdział REPowerEU. Rozdział REPowerEU zawiera nowe reformy, a także nowe inwestycje i inwestycje o zwiększonej skali, które mają zwiększyć wdrażanie odnawialnych źródeł energii, w tym za sprawą rozszerzonej i zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej, ułatwić rozwój technologii na potrzeby transformacji energetycznej i spowodować dywersyfikację dostaw energii. Oczekuje się, że te dodatkowe działania, wraz z istniejącymi działaniami, będą miały trwały pozytywny wpływ na polską gospodarkę i jeszcze bardziej przyspieszą jej zieloną i cyfrową transformację.

Charakter i zakres proponowanych zmian w polskim KPO nie mają istotnego wpływu na poprzednią ocenę (rating A) trwałego wpływu działań proponowanych przez Polskę.

3.8. Kamienie milowe, wartości docelowe, monitorowanie i realizacja

Kamienie milowe i wartości docelowe polskiego zmienionego KPO umożliwiają odpowiednie monitorowanie realizacji planu. Każda z nowych reform i inwestycji wprowadzonych w ramach nowego rozdziału REPowerEU uwzględnia co najmniej jedną wartość docelową lub jeden kamień milowy, które obejmują kluczowe elementy działania i umożliwiają ocenę osiągnięcia jego celów. Rozdział REPowerEU zawiera zestaw 31 nowych kamieni milowych i 20 wartości docelowych (reformy będą monitorowane za pomocą 14 kamieni milowych i 2 wartości docelowych, a inwestycje – za pomocą 17 kamieni milowych i 18 wartości docelowych). Kamienie milowe wyznaczone dla reform opierają się na realizacji decydujących etapów procesu wdrażania, takich jak przyjęcie uzupełnionych planów działania i strategii, wejście w życie aktów prawnych, uruchomienie aplikacji cyfrowych lub publikacja badań oceniających. Te kamienie milowe są jasne i realistyczne, ponieważ odzwierciedlają decydujące etapy, od których zależy pełne wdrożenie poszczególnych reform.

Wyniki inwestycji zawartych w nowych i uzupełnionych komponentach, a także w rozdziale REPowerEU, zostaną ocenione na podstawie osiągnięcia wielu kamieni milowych i wartości docelowych monitorowanych przez poszczególne podmioty publiczne odpowiedzialne za wdrożenie działań i uwzględnienie kluczowych etapów realizacji każdej inwestycji. Wybrane wartości docelowe – z których część opiera się na istniejących wartościach docelowych w przypadku działań o zwiększonej skali – są spójne z celami, szacunkowymi kosztami i harmonogramem realizacji każdego działania oraz zostały określone ilościowo za pomocą konkretnych wskaźników odzwierciedlających wyniki podjętych prac.

Dostosowania pierwotnych kamieni milowych i wartości docelowych planu na podstawie art. 21 rozporządzenia w sprawie RRF nie mają wpływu na ogólny poziom ambicji planu i oczekuje się, że przyczynią się do jego terminowej realizacji dzięki sprostaniu obecnym wyzwaniom związanym z wdrażaniem.

Ogólne ustalenia organizacyjne pozostają bez zmian, a za koordynację realizacji KPO w Polsce odpowiada Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Głównymi organami odpowiedzialnymi za wdrażanie rozdziału REPowerEU są Ministerstwo Klimatu, Ministerstwo Infrastruktury oraz polski krajowy bank prorozwojowy (Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)), którego zadaniem jest wdrożenie 32 182 400 000 EUR w formie instrumentów finansowych.

Charakter i zakres proponowanych zmian w polskim KPO nie mają istotnego wpływu na poprzednią ocenę (rating A) adekwatności ustaleń zaproponowanych przez Polskę, a mających zapewnić skuteczne monitorowanie i realizację planu.

3.9. Kalkulacja kosztów

Polska przedstawiła indywidualne szacunkowe koszty wszystkich inwestycji i reform uwzględnionych w KPO, wymagających finansowania w ramach Instrumentu. Ogólnie rzecz biorąc, w odniesieniu do nowych lub zmienionych działań Polska przedstawiła jasne i wystarczające dowody i wyjaśnienia wskazujące na to, że szacunkowe koszty można uznać za racjonalne i wiarygodne, a także przedstawiła informacje dotyczące dodatkowości w stosunku do pozostałych funduszy unijnych. Koszty można uznać za proporcjonalne i zgodne z zasadą efektywności kosztowej.

Racjonalne koszty

Na podstawie oceny indywidualnych szacunkowych kosztów i powiązanych dokumentów potwierdzających można uznać, że szacunkowe koszty większości działań przewidzianych w planie są racjonalne. Działania stanowiące znaczną większość planu oceniono jako „racjonalne” w „umiarkowanym” stopniu. W odniesieniu do większości nowych działań ujętych w planie Polska przedstawiła jasne i wystarczające informacje i dowody dotyczące kosztów w oparciu o wzory tabel, poparte opisami zastosowanej metodyki, obliczeniami kosztów oraz wpływem działania na budżet.

W odniesieniu do zmienionych działań, w przypadku których zmiana miała wpływ na koszty, Polska przedstawiła wystarczające informacje i dowody potwierdzające wpływ zmian na przydzielone koszty, z uwzględnieniem dostosowań kosztów jednostkowych ze względu na wpływ wysokiej inflacji lub na podstawie nowszych kosztów wynikających z zakończonych przetargów lub odpowiedzi uczestników rynku, a także na proporcjonalność odpowiednich zmian na podstawie art. 21 ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF.

Reformy i inwestycje uwzględnione w planie spełniają kryteria kwalifikowalności określone w rozporządzeniu. Z informacji przekazanych przez władze wynika, że koszty pokrywane w ramach RRF są ponoszone wyłącznie w przypadku reform i inwestycji zrealizowanych po 1 lutego 2020 r. lub 1 lutego 2022 r. w przypadku działań ujętych w rozdziale REPowerEU, z wyłączeniem podatku od wartości dodanej (VAT), i nie zastępują powtarzających się krajowych wydatków budżetowych. Potencjalnie powtarzające się koszty ujęto w planie jedynie w ograniczonym zakresie i w odniesieniu do należycie uzasadnionych wyjątków, zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia. Nie ma dowodów ani przesłanek wskazujących, że ponoszone koszty mogą być niezgodne z kryteriami kwalifikowalności RRF. Na podstawie dostarczonych materiałów zasadniczo można określić metodykę zastosowaną w kalkulacjach kosztów, nawet jeżeli w niewielkiej liczbie działań informacji tych nie podano lub są one niejasne.

Wiarygodne koszty

Na podstawie oceny indywidualnych szacunkowych kosztów i powiązanych dokumentów potwierdzających można uznać, że większość działań przewidzianych w polskim planie jest wiarygodna co najmniej w umiarkowanym stopniu. Działania stanowiące znaczną większość planu oceniono jako „wiarygodne” w „umiarkowanym” stopniu.

Kwota szacunkowych kosztów nowych działań, w tym ujętych w rozdziale REPowerEU, jest zgodna z charakterem i rodzajem planowanych reform i inwestycji. Polska przedstawiła dokumenty potwierdzające i dowody na uzasadnienie szacunkowych kosztów w odniesieniu do większości nowych działań, w tym działań ujętych w rozdziale REPowerEU. Jeżeli chodzi o zaktualizowane działania, w przypadku których korekta miała wpływ na koszty, aktualizacja jest wiarygodna, biorąc pod uwagę wysoką inflację w sektorze lub wyniki przetargów przeprowadzonych w przypadku podobnych projektów lub samego projektu, w przypadku gdy przetarg już się rozpoczął.

W niektórych przypadkach dokonano korekt kosztów porównawczych, zapewniających porównywalność projektów finansowanych w ramach RRF z wcześniejszymi projektami. Nie

można jednak ustalić dokładnej porównywalności tych projektów we wszystkich przypadkach, w szczególności w przypadku systemów kierowanych popytem.

Zakaz podwójnego finansowania

Polska wskazała, że koszty większości poszczególnych nowych działań i działań w ramach REPowerEU nie będą finansowane jednocześnie z innych unijnych źródeł finansowania. Zobowiązanie do wprowadzenia zabezpieczeń, które mają zapobiegać podwójnemu finansowaniu, zostaje utrzymane i nie zmieniono go w wyniku modyfikacji planu.

W przypadku bardzo ograniczonej liczby działań, w odniesieniu do których przewiduje się inne finansowanie unijne, podano nazwę programu i informacje na temat przewidzianych w jego ramach kwot. W wielu przypadkach dokładnie to samo działanie nie jest objęte innymi funduszami UE, w ramach których przewiduje się jednak finansowanie podobnych działań lub obszarów interwencji. W tych przypadkach władze przedstawiły wyjaśnienia dotyczące komplementarności projektów i informacje na temat rozgraniczenia w oparciu o różnice w czasie finansowania lub charakterze interwencji. Na przykład finansowanie z RRF obejmuje jednorazowe wydatki kapitałowe, podczas gdy z innego finansowania unijnego pokrywa się koszty inne niż koszty kapitału, w tym koszty utrzymania.

Proporcjonalne koszty i efektywność kosztowa

Przedstawione przez Polskę uzasadnienie kwoty szacunkowych łącznych kosztów zmienionego KPO było w wysokim/umiarkowanym stopniu racjonalne i wiarygodne, zgodne z zasadą efektywności kosztowej i jest proporcjonalne do spodziewanego wpływu na krajową gospodarkę i społeczeństwo. Polska przedstawiła wystarczające informacje i dowody wskazujące na to, że kwota szacunkowego kosztu reform i inwestycji ujętych w zmienionym KPO, który ma być finansowany w ramach Instrumentu, nie jest pokryta z istniejącego lub planowanego finansowania unijnego. Uzasadniałoby to rating B na podstawie kryterium 2.9 w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF.

Charakter i zakres proponowanych zmian w polskim KPO nie mają istotnego wpływu na poprzednią ocenę (rating B) racjonalności i wiarygodności kosztów, ich dodatkowości oraz na ustalenie, że koszty te są zgodne z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalne do oczekiwanego wpływu zmienionego planu na społeczeństwo i gospodarkę.

3.10. Kontrola i audyt

W pierwotnej ocenie solidności i adekwatności systemu kontroli i innych ustaleń zawartych w KPO stwierdzono, że ustalenia te są adekwatne, również uwzględniając kamienie milowe dotyczące organizacji systemu sądownictwa i zapewnienia skutecznego systemu audytu i kontroli. Dotyczy to specjalnego kamienia milowego dotyczącego zapewnienia, aby ustalono warunki systematycznego i rozszerzonego stosowania funkcji narzędzia do punktowej oceny ryzyka Arachne przy realizacji polskiego planu, a także dwóch specjalnych reform mających zapewnić, z jednej strony, wzmocnienie niezależności i bezstronności sądów, a z drugiej strony – poprawę sytuacji sędziów, których dotyczą uchwały Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w sprawach dyscyplinarnych i dotyczących immunitetu sędziowskiego. Uzasadniało to

wydanie ratingu A według kryterium oceny 2.10 w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF.

Władze polskie potwierdziły, że system kontroli wewnętrznej, a także ustalenia dotyczące zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów i podwójnemu finansowaniu, ich wykrywanie oraz eliminowanie, zgodne z wcześniejszą oceną, nadal obowiązują.

Zmiany w pierwotnym planie i wprowadzenie rozdziału REPowerEU jako takie nie mają wpływu na pierwotną ocenę. W kontekście zmiany polskiego KPO system audytu i kontroli należy jednak poddać ponownej ocenie na podstawie kryterium 2.10 określonego w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF. Od czasu pierwotnej oceny Komisja miała dostęp do informacji na temat jego faktycznego wdrożenia. Obejmuje to ustalenia z audytu systemu ochrony interesów finansowych Unii, przeprowadzonego przez Komisję w Polsce. W świetle tych informacji Komisja uważa, że system kontroli wewnętrznej polskiego KPO jest zasadniczo adekwatny.

Solidność systemu kontroli wewnętrznej oraz podział ról i obowiązków

Poprzednie ocenione ustalenia dotyczące ról i obowiązków podmiotów w zakresie kontroli i audytu, podziału funkcji i niezależności podmiotów przeprowadzających audyty pozostają adekwatne.

Adekwatność systemów kontroli i innych odpowiednich ustaleń

System kontroli i inne ustalenia mające przyczynić się do zapobiegania korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów, a także ich wykrywania i eliminowania, podczas korzystania ze środków finansowych w ramach RRF, zasadniczo wydają się adekwatne.

Adekwatność ustaleń mających na celu unikanie podwójnego finansowania unijnego

Poprzednie ocenione ustalenia dotyczące zapobiegania podwójnemu finansowaniu, jego wykrywania i eliminowania nadal obowiązują, jak pierwotnie oceniła Komisja.

Umocowanie prawne i zdolności administracyjne jednostki pełniącej funkcje kontrolne

Mandat prawny wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie, audyt i kontrolę został zatwierdzony w drodze przyjęcia uchwały rządu nr 56 z dnia 17 maja 2021 r. Zgodnie z tą uchwałą Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej jako jednostka koordynująca wykonuje wszystkie zadania związane z monitorowaniem, weryfikacją, kontrolą i odzyskiwaniem należności, sporządzaniem i podpisywaniem deklaracji zarządczych dotyczących deklaracji płatniczych. Realizację KPO zapewniają właściwe ministerstwa i ich struktury podporządkowane w drodze zawierania umów w sprawie finansowania z jednostką koordynującą. Dane dotyczące osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych rejestruje się w scentralizowanym krajowym systemie informatycznym (CST10121), za pomocą którego zapewnia się przekazywanie przez organy wykonawcze wymaganych informacji do systemu informatycznego. Audyty powierza się Krajowej Administracji Skarbowej w Ministerstwie Finansów. Organ ten przeprowadza audyt realizacji KPO. Potwierdzono jego niezależność od podmiotu koordynującego i instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie reform i inwestycji.

Charakter i zakres proponowanych zmian w polskim planie odbudowy i zwiększania odporności nie mają istotnego wpływu na poprzednią ocenę (rating A) adekwatności mechanizmów kontroli i audytu zaproponowanych przez Polskę, co znalazło odzwierciedlenie w poprzednim dokumencie SWD(2022) 161 final zatwierdzonym w dniu 1.06.2022 r.

3.11. Spójność

Przedstawiony przez Polskę zmieniony KPO składa się z 7 spójnych komponentów, które wspierają cel polegający na stymulowaniu polskiej gospodarki i łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii COVID-19, które dodatkowo pogłębiły wysoka inflacja, kryzys energetyczny i rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie. Oprócz pierwotnych 6 komponentów Polska proponuje dodatkowy komponent: rozdział REPowerEU, który obejmuje szesnaście działań. Ten nowy komponent wykazuje synergię z pozostałą częścią planu, w szczególności z tymi związanymi z zieloną transformacją.

Wzajemnie wzmacniające się działania

Modyfikacje KPO nie wpływają negatywnie na spójność komponentów ani spójność planu jako całości. Reformy i inwestycje dobrze współgrają ze sobą we wszystkich komponentach, mimo że niektóre inwestycje zostały usunięte z planu, np. w dziedzinie sektorów kreatywnych lub wsparcia dla terenów inwestycyjnych, lub niektóre reformy są poddawane przeglądowi, ponieważ znaleziono lepsze rozwiązanie alternatywne (np. na rynku pracy). Nie zmienia to sposobu, w jaki wzajemnie się one wzmacniają. Dodatkowy rozdział REPowerEU jest w pełni zgodny z działaniami wdrożonymi w ramach pierwotnego KPO w celu wsparcia zielonej transformacji i sprawia, że są one jeszcze ambitniejsze.

Rozdział REPowerEU opiera się na spójnym pakiecie reform i inwestycji, które wzajemnie się wzmacniają i mają na celu wspieranie modernizacji sieci elektroenergetycznych (zarówno dystrybucyjnych, jak i przesyłowych), wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych, promowanie renowacji zwiększających efektywność energetyczną oraz wspieranie instytucji wdrażających reformy i inwestycje w ramach REPowerEU. Oczekuje się, że reformy określone w tym rozdziale wzmocnią inwestycje przewidziane w rozdziale REPowerEU, a jednocześnie będą zgodne z działaniami określonymi w pierwotnym KPO.

Komplementarność działań

Modyfikacje wprowadzone do istniejących 6 komponentów KPO nie wpływają negatywnie na ich komplementarność. Nowe i zaktualizowane komponenty uzupełniają się nawzajem i wspierają pierwotne cele planu. Po pierwsze, nowe działanie dotyczące przetwarzania w chmurze zwiększa zakres starań podejmowanych w ramach KPO na rzecz cyfryzacji przedsiębiorców. Ponadto reformy i inwestycje w ramach REPowerEU uzupełniają starania podejmowane w ramach KPO w zakresie zielonej transformacji, w szczególności w zakresie wdrażania OZE, inwestycji w sieci elektroenergetyczne i wsparcia efektywności energetycznej.

W planie nie występują niespójności ani sprzeczności między poszczególnymi komponentami. W celu zapewnienia większej spójności między instrumentami, w szczególności z europejskimi funduszami polityki spójności, zachęca się do wyważonego terytorialnego podziału zasobów. Oczekuje się, że Polska będzie promować spójność i komplementarność

między KPO a inwestycjami realizowanymi w ramach polityki spójności, m.in. przez zapewnienie stosowania jasnych rozgraniczeń w odniesieniu do podobnych rodzajów inwestycji.

Charakter i zakres proponowanych zmian w polskim KPO nie mają istotnego wpływu na poprzednią ocenę (rating A) spójności działań proponowanych przez Polskę.

3.12. REPowerEU

Rozdział REPowerEU Polski ma przyczynić się do osiągnięcia szeregu celów wymienionych w art. 21c ust. 3 rozporządzenia w sprawie RRF. Jak opisano w zmienionym KPO Polski, głównym celem tego rozdziału jest zwiększenie odporności polskiego systemu energetycznego i przyspieszenie zielonej transformacji kluczowych sektorów gospodarki.

Ściślej rzecz ujmując, połączenie reform i inwestycji w rozdziale REPowerEU Polski przyczynia się do osiągnięcia celów opisanych w art. 21c ust. 3 lit. b) rozporządzenia w sprawie RRF, w szczególności przez dążenie do zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych i przyspieszenia jej wdrażania za pomocą następujących działań:

- Po pierwsze, reforma i inwestycje związane ze społecznościami energetycznymi mają na celu ułatwienie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii przez takie społeczności przez ustanowienie sprzyjających, prostych i kompleksowych ram prawnych oraz zapewnienie takim społecznościom (przed)inwestycyjnego wsparcia.
- Po drugie, rozdział REPowerEU obejmuje reformy mające na celu usprawnienie wydawania pozwoleń na odnawialne źródła energii i przyspieszenie renowacji domów, a tym samym przyspieszenie wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych i zwiększenie efektywności energetycznej budynków.
- Po trzecie, przewiduje się znaczące inwestycje w Fundusz wsparcia energetyki, który zapewni finansowanie szerokiego zakresu inwestycji, oraz w Fundusz na rzecz morskiej energetyki wiatrowej, który zachęci do inwestycji prywatnych i poprawi dostęp do finansowania w polskim sektorze morskiej energii wiatrowej.

Oczekuje się, że wszystkie te działania będą miały trwały wpływ w postaci zmniejszenia zużycia paliw kopalnych i emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Niektóre z tych działań, w szczególności reforma związana z renowacjami domów oraz inwestycje wspierające instytucje wdrażające reformy i inwestycje w ramach REPowerEU, mają również na celu rozwiązanie problemu ubóstwa energetycznego, o którym mowa w art. 21c ust. 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie RRF.

Ponadto inne reformy i inwestycje przyczynią się do osiągnięcia celów określonych w art. 21c ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie RRF, w szczególności w celu wyeliminowania wewnętrznych i transgranicznych wąskich gardeł w przesyłce i dystrybucji energii, wspierania magazynowania energii elektrycznej, przyspieszenia integracji odnawialnych źródeł energii oraz wspierania bezemisyjnego transportu i jego infrastruktury. W szczególności:

- dwie reformy mają na celu, po pierwsze, poprawę zdolności Urzędu Regulacji Energetyki do wspierania wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych dzięki

umożliwieniu mu lepszej oceny potrzeb sieci dystrybucyjnej i planowania jej rozwoju, a po drugie, usunięcie barier związanych z integracją energii ze źródeł odnawialnych z siecią dzięki ułatwieniu procesu przyłączenia i umożliwieniu podłączenia wielu odnawialnych źródeł energii do jednego punktu przyłączenia;

- jednocześnie przedmiotowy rozdział obejmuje inwestycje mające na celu wsparcie krajowego systemu energetycznego przez utworzenie Funduszu wsparcia energetyki, a także inwestycje w sieci przesyłowe i sieci dystrybucji w celu rozbudowy lub modernizacji i cyfryzacji tych sieci;
- rozdział ten obejmuje ponadto inwestycje w magazynowanie energii, które przyczynią się jednocześnie do bilansowania sieci; oraz
- cel, jakim jest transport bezemisyjny, objęty tym samym celem, jest realizowany za pomocą reformy związanej z krajową strategią transportową Polski oraz inwestycji w autobusy bezemisyjne.

Rozdział REPowerEU służy również wsparciu wyżej wymienionych działań i przyczynieniu się w szczególności do osiągnięcia celu, jakim jest przekwalifikowanie siły roboczej w kierunku umiejętności ekologicznych, określonego w art. 21c ust. 3 lit. f) rozporządzenia w sprawie RRF, przez włączenie inwestycji mających na celu wsparcie instytucji wdrażających reformy i inwestycje w ramach REPowerEU dzięki lepszemu przyporządkowaniu potrzeb w zakresie przekwalifikowania siły roboczej w kierunku umiejętności ekologicznych.

Oprócz przyczynienia się do transformacji energetycznej rozdział REPowerEU ma również na celu przyczynienie się do osiągnięcia celu, opisanego w art. 21c ust. 3 lit. a), polegającego na poprawie infrastruktury energetycznej, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii z ropy naftowej i gazu ziemnego, w tym skroplonego gazu ziemnego, w szczególności w celu umożliwienia dywersyfikacji dostaw w interesie Unii jako całości. W związku z tym w rozdziale tym przewidziano inwestycję polegającą na budowie sieci przesyłowej o długości 250 km między Gdańskiem a Gustorzynem.

Ponadto oczekuje się, że inwestycje polegające na wspieraniu instytucji, niezależnie od tego, czy są to instytucje publiczne czy organizacje pozarządowe, zaangażowanych w koordynację i wdrażanie reform i inwestycji w ramach REPowerEU, przyczynią się w sposób przekrojowy do realizacji wyżej wymienionych działań i celów wymienionych w art. 21c ust. 3 lit. b), c), e) i f) rozporządzenia w sprawie RRF.

Ponadto działania przewidziane w rozdziale REPowerEU wpisują się w szerszej zakrojone działania Polski na rzecz ograniczenia emisji w świetle unijnego celu klimatycznego na 2030 r. polegającego na ograniczeniu emisji o 55 %. Działania te są zgodne z polskim krajowym planem w dziedzinie energii i klimatu przedłożonym w 2019 r., którego celem jest osiągnięcie udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto do 2030 r. na poziomie 21–23 %.

Ponadto podczas przygotowywania rozdziału REPowerEU przeprowadzono konsultacje z odpowiednimi zainteresowanymi stronami. W szczególności wiosną 2023 r. przeprowadzono proces konsultacji publicznych zgodnie z polskimi krajowymi uregulowaniami, przy zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, organizacji młodzieżowych i innych odpowiednich

zainteresowanych stron. Proces ten obejmował bezpośrednie konsultacje z zainteresowanymi stronami, które odbyły się w szczególności w ramach zorganizowanej w dniu 24 kwietnia 2023 r. konferencji poświęconej zmienionemu KPO i rozdziałowi REPowerEU, z panelem w całości poświęconym temu rozdziałowi i propozycjom związanym z transformacją energetyczną. Konferencja była również transmitowana online, tak aby jak najszersze grono odbiorców mogło zapoznać się z proponowanymi zmianami w KPO i projektem rozdziału REPowerEU. Zmiany te oraz przedmiotowy projekt rozdziału zostały również przedstawione Radzie Dialogu Społecznego, Radzie Działalności Pożytku Publicznego oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Konsultacje pośrednie zostały przeprowadzone z wykorzystaniem formularza online opublikowanego na stronie internetowej polskiego KPO. Za pośrednictwem formularza swoje opinie na temat proponowanych zmian w KPO i projektu rozdziału REPowerEU wyraziło 49 podmiotów reprezentujących władze lokalne i regionalne (wojewódzkie, powiatowe, gminne, miejskie), przedsiębiorców i pracodawców oraz organizacje pozarządowe i partnerów społeczno-gospodarczych. W szczególności w odniesieniu do projektu rozdziału REPowerEU otrzymano 68 uwag od władz lokalnych i administracji, przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw państwowych), organizacji zajmujących się handlem energią, stowarzyszeń, fundacji, a także ośrodków analitycznych działających w dziedzinie transformacji energetycznej i ochrony środowiska.

Biorąc pod uwagę ocenę wszystkich działań przewidzianych w rozdziale REPowerEU, oczekuje się, że rozdział ten w dużym stopniu przyczyni się skutecznie do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, dywersyfikacji dostaw energii w Unii, zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, zwiększenia zdolności do magazynowania energii lub niezbędnego zmniejszenia zależności od paliw kopalnych przed 2030 r. Uzasadniałoby to rating A na podstawie kryterium 2.12 w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF.

3.13. Wymiar lub skutek transgraniczny lub dotyczący wielu krajów

Większość działań ujętych w rozdziale REPowerEU Polski ma wymiar wielokrajowy lub transgraniczny.

W szczególności oczekuje się, że szereg działań przyczyni się przede wszystkim do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii w całej Unii – dotyczy to w szczególności reform mających na celu usprawnienie wdrażania odnawialnych źródeł energii, takich jak reformy związane z pozwoleniami na podłączanie tych źródeł energii do sieci elektroenergetycznej. Inwestycje związane z projektami w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (w tym m.in. morskiej energii wiatrowej) i rozmieszczeniem magazynów energii, a także inwestycje w rozbudowę i modernizację polskich sieci przesyłowych i sieci dystrybucji powinny również przyczynić się do zabezpieczenia dostaw energii w Unii.

Ponadto szereg reform i inwestycji przyczyni się do przyspieszenia tempa renowacji budynków i poprawy efektywności energetycznej, zmniejszając tym samym zależność od paliw kopalnych i zapotrzebowanie na energię.

Inwestycja między Gdańskiem a Gustorzynem ma szczególnie silny wymiar transgraniczny, biorąc pod uwagę, że przepustowość gazociągu będzie mogła być wykorzystywana do celów regionalnych.

Całkowite koszty tych działań wynoszą łącznie 23 473 mln EUR, co stanowi ponad 30 % szacowanych kosztów uwzględnionych w rozdziale REPowerEU.

Tabela 5: Wymiar lub skutek transgraniczny lub dotyczący wielu krajów

Działania REPowerEU mające wymiar lub skutek transgraniczny lub dotyczący wielu krajów	Koszty (w mln EUR)	Wkład w realizację celu w % szacowanych kosztów rozdziału REPowerEU
Rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna	600	2 %
Instalacje OZE, wdrażane przez społeczności energetyczne	189	1 %
System magazynowania energii	200	1 %
Budowa lub modernizacja sieci dystrybucji energii elektrycznej na obszarach wiejskich w celu umożliwiania przyłączania nowych odnawialnych źródeł energii	972	4 %
Fundusz wsparcia energetyki	17 069	68 %
Fundusz na rzecz morskiej energetyki wiatrowej	4 785	19 %
Budowa infrastruktury gazu ziemnego umożliwiająca dalszą dywersyfikację dostaw i zapewniająca bezpieczeństwo energetyczne w kontekście krajowym i regionalnym	631	2,50 %
Ogółem	23 473	92,9 %

Biorąc pod uwagę ocenę wszystkich działań przewidzianych w rozdziale REPowerEU, oczekuje się, że działania te będą w dużym stopniu miały wymiar lub skutek transgraniczny lub wielokrajowy. Uzasadniałoby to rating A na podstawie kryterium 2.13 w załączniku V do rozporządzenia w sprawie RRF.

**ZALĄCZNIK I: MONITOROWANIE WYDATKÓW NA CELE ZWIĄZANE Z KLIMATEM
I ZNAKOWANIE CYFROWE**

Identyfikator działania/poddziałania	Nazwa działania/poddziałania	Budżet (w mln EUR)	Klimat		Transformacja cyfrowa	
			Obszar interwencji	Współczynnik %	Obszar interwencji	Współczynnik %
PL-C[A]-I[1.2.1]	Inwestycje dla przedsiębiorstw w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności	320			016	40 %
PL-C[A]-I[1.4.1.2]	Rolnictwo 4.0	110			055	100 %
PL-C[A]-I[2.1.1]	Inwestycje wspierające robotyzację i cyfryzację w przedsiębiorstwach	450			010bis	100 %
PL-C[A]-I[2.2.1]	Inwestycje we wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym	162	023	40 %		
PL-C[A]-I[2.3.1]	Rozbudowa i wyposażenie centrów kompetencji (specjalistyczne ośrodki szkoleniowe, wsparcie wdrożeń, centra monitorowania) oraz infrastruktura do zarządzania ruchem pojazdów bezzałogowych, jako Ekosystem Innowacji	40,00	084bis	40 %	084bis	100 %
PL-C[A]-I[2.6.1]	Inwestycje – Rozbudowa krajowego systemu serwisów monitoringowych, produktów, narzędzi analitycznych, usług i towarzyszącej infrastruktury wykorzystujących dane satelitarne	150,00		0 %	055	100 %
PL-C[B]-I[1.1.1]	Inwestycje w źródła ciepła w systemach ciepłowniczych	300	034	40 %		0 %
PL-C[B]-I[1.1.2.2]	Renowacje budynków i źródła ciepła Zastępstwa na kotły inne niż gazowe	1 920	025bis	100 %		0 %
PL-C[B]-I[1.1.3]	Termomodernizacja szkół	290	025	40 %		0 %
PL-C[B]-I[1.1.4]	Wzmocnienie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej	67	025	40 %		0 %
PL-C[B]-I[1.2.1]	Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych	300,00	024bis	40 %		0 %
PL-C[B]-I[2.1.1.1]	Inwestycje w technologie wodorowe, wytwarzanie, magazynowanie i transport wodoru – stacje tankowania	50,00	077	100 %		
PL-C[B]-I[2.1.1.2]	Inwestycje w technologie wodorowe, wytwarzanie, magazynowanie i transport wodoru – badania naukowe i innowacje	110,00	022	100 %		
PL-C[B]-I[2.2.3]	Budowa infrastruktury terminalowej offshore	366	031	100 %		0 %
PL-C[B]-I[3.4.1.1]	Inwestycje na zwiększenie wykorzystania OZE jako źródła energii w mieście	2 415	026	40 %		0 %
PL-C[B]-I[3.4.1.2]	Inwestycje na zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeniach miast i obszarów funkcjonalnych oraz ograniczanie zasklepienia gleby	682	040	40 %		0 %
PL-C[B]-I[3.4.1.3]	Inwestycje w rozbudowę infrastruktury transportu zeroemisyjnego	212	048	40 %		0 %
PL-C[B]-I[3.4.1.4]	Inwestycje miejskie oparte na przyrodzie (NBS)	170	050	40 %		0 %
PL-C[B]-I[3.4.1.5]	Renowacja budynków prowadząca do większej efektywności energetycznej	4 100	025	40 %		
PL-C[B]-I[3.4.1.6]	Optymalizacja pracy transportowej w publicznym transporcie miejskim, wyeliminowanie zużycia energii ze źródeł kopalnych, w tym rozwiązania ICT	700			76	100 %
PL-C[B]-I[3.4.1.7]	Ośrodki kształcenia i ośrodki szkoleniowe na rzecz zielonej transformacji miast wykorzystujących zaawansowane technologie	600			011	100 %
PL-C[B]-I[3.5.1]	Inwestycje w energooszczędne mieszkania dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach	582	025ter	40 %		0 %

Identyfikator działania/poddziałania	Nazwa działania/poddziałania	Budżet (w mln EUR)	Klimat		Transformacja cyfrowa	
			Obszar interwencji	Współczynnik %	Obszar interwencji	Współczynnik %
PL-C[C]-I[1.1.1]	Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego internetu na obszarach białych plam	1 431		0 %	051	100 %
PL-C[C]-I[2.1.1]	E-usługi publiczne, rozwiązania IT usprawniające funkcjonowanie administracji i sektorów gospodarki oraz technologie przełomowe w sektorze publicznym, gospodarce i społeczeństwie	100		0 %	011	100 %
PL-C[C]-I[2.1.2]	Wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne - inwestycje związane ze spełnieniem minimalnych standardów sprzętowych	550		0 %	012	100 %
PL-C[C]-I[2.1.3]	E-kompetencje	184		0 %	108	100 %
PL-C[C]-I[2.2.1.1]	Połączenia LAN, laboratoria STEM – część cyfrowa, laboratoria AI, komisje egzaminacyjne	415		0 %	012	100 %
PL-C[C]-I[3.1.1.1]	Cyberbezpieczeństwo – CyberPL	193		0 %	021quinquies	100 %
PL-C[C]-I[3.1.1.2]	Infrastruktura przetwarzania danych i świadczenia usług cyfrowych	185	011bis	40 %	011bis	100 %
PL-C[C]-I[3.1.1.3]	Optymalizacja infrastruktury organów ścigania	54		0 %	011	100 %
PL-C[C]-I[3.1.1.4]	Projekt IPCEI dotyczący rozwiązań chmurowych nowej generacji	100		0 %	021quarter	100 %
PL-C[C]-I[4.1.1]	Wspieranie transformacji cyfrowej przedsiębiorstw dzięki wykorzystaniu technologii przetwarzania w chmurze	650		0 %	012	100 %
PL-C[D]-I[1.1.2]	Przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej ochrony zdrowia poprzez dalszy rozwój usług cyfrowych w ochronie zdrowia	1 000		0 %	095	100 %
PL-C[E]-I[1.1.1]	Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej	1 114	022	100 %		0 %
PL-C[E]-I[1.1.2.2]	Zeroemisyjny transport publiczny (autobusy elektryczne)	139	074	100 %		0 %
PL-C[E]-I[1.2.1]	Zeroemisyjny transport publiczny w miastach (tramwaje)	200	074	100 %		0 %
PL-C[E]-I[2.1.1.1]	Modernizacja i rewitalizacja dróg kolejowych	1 243	065	100 %		0 %
PL-C[E]-I[2.1.1.2]	Poprawa bezpieczeństwa przejazdów kolejowo-drogowych	237	064	100 %		0 %
PL-C[E]-I[2.1.1.3]	Zwiększenie przepustowości sieci kolejowej	251	066	40 %		0 %
PL-C[E]-I[2.1.1.4]	Prace przygotowawcze na potrzeby linii kolei dużej prędkości	660	066bis	100 %		0 %
PL-C[E]-I[2.1.2]	Pasażerski tabor kolejowy	1 160	072bis	100 %		0 %
PL-C[E]-I[2.1.3]	Projekty intermodalne	175	079	40 %		0 %
PL-C[E]-I[2.2.2]	Cyfryzacja transportu	341	070	40 %	070	100 %
PL -C[G]-I[G1.1.2.1]	Instalacje odnawialnych źródeł energii realizowane przez społeczności energetyczne – część inwestycyjna	118	027	100 %		
PL -C[G]-I[G1.1.3]	Systemy magazynowania energii	200	033	100 %		
PL -C[G]-I[G1.2.3]	Rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna	600	033	100 %		
PL -C[G]-I[G1.2.4]	Budowa lub modernizacja sieci dystrybucji energii elektrycznej na obszarach wiejskich w celu przyłączenia nowych OZE	972	033	100 %		
PL -C[G]-I[G1.3.2]	Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy), subinwestycje w transport bezemisyjny	754	074	100 %		
PL -C[G]-I[G3.1.4.1]	Fundusz wsparcia energetyki – Sieci przesyłowe i sieci dystrybucji	6 879	033	100 %		
PL -C[G]-I[G3.1.4.3]	Fundusz wsparcia energetyki – magazynowanie energii		033	100 %		
PL -C[G]-I[G3.1.5]	Budowa morskich farm wiatrowych (Fundusz na rzecz morskiej energetyki wiatrowej)	2 213	028	100 %		

Identyfikator działania/poddziałania	Nazwa działania/poddziałania	Budżet (w mln EUR)	Klimat		Transformacja cyfrowa	
			Obszar interwencji	Współczynnik %	Obszar interwencji	Współczynnik %
PL – C[G] – I[G3.3.1]	Systemy magazynowania energii (wsparcie zwrotne)	35	033	100 %		